

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.**
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

1898. évi szeptember hóban befizetett alaptványi kamatok és tagsági évdíjak nyugtázása.

I. Alaptványi kamatok.

Befizetett hátralékok 1897-ről: Beniczky Béla 20 kor., Nagy György 21 kor., báró Orczy Cherubin 22 kor., 06 fill., gróf Szapáry György 20 kor.

Befizetve 1898-ra: báró Atzél Lajos 21 kor., Bihar m. gazd. egyes. 20 kor., Ehrlich Mózes 20 kor., Förster Ottó 21 kor., Markovits Károly 20 kor., Mailáth István 21 kor., Nagy György 21 kor., Nyitrai István g. e. 20 kor., Okolicsányi László 21 kor., báró Orczy Cherubin 22 kor., 06 fill., Szabó Gyula 20 kor., gróf Szapáry György 20 kor., gr. Széchenyi Sándor 21 kor., gr. Tisza István 20 kor.

II. Évdíjak.

Befizetett hátralékok: Alkér Antal 40 kor., báró Andreánszky Gábor 10 kor., Bodanszky Tivadar 10 kor., Beke Imre 20 kor., Eötvös Gyula 10 kor., Fried Manó 40 kor., Gayer Pál 20 kor., Haubert Nándor 10 kor., Hantsok Leander 10 kor., Horváth János 40 kor., Jabolonszky György 20 kor., Jakab Árpád István 30 kor., Jeszenszky Andor 20 kor., Králik Lajos 20 kor., Klobusitzky János 20 kor., Krausz Samu 10 kor., Montag Lipót 40 kor., Marostorda m. g. e. 20 kor., Milanes Iván 20 kor., Neumann Ármán 20 kor., Novotny Károly 20 kor., Nagy Ignác 40 kor., Putnoky Mór 20 kor., Rosenberg Lajos 40 kor., Rudnyánszky György 20 kor., Rosztóczy Ferenc 30 kor., dr. Szécsi Kálmán 20 kor., hg. Schwarzenberg Alajos 10 kor., Siposs Zsigmond 10 kor., Tamássy József 20 kor.

Befizetve 1898-ra: Andreánszky Gábor báró, Albiy Béla, Altschul Artur, Auspitz Kálmán, Ambrózy Béla br., Andrae Emil, Anninger László, Antal Sándor, Bezerédj Adorján, Brunner Béla, Baár József, Barezza Adolf, gróf Berehtold Richárd, Bartal Aurél, báró Berg Gusztáv, Baján Imre, Balogh Kálmán, Balásy Árpád, Blau Izidor, Bosnyák Géza, báró Bornemissza Gábor, Baksay Zoltán, Balázsovich Ernő, Basilides János, Beke Imre, Benedicty Lajos, Bernrieder József, Bezerédj László, Birkmayer Kálmán, Bibó Dezső, Balogh Lajos vasadi, Braun József, Bornemissza Gyula, gróf Bethlen Bálint, Básthy Ignác, Baruch Samu, Bátorkeszi olvasó-kör, Bodánszky Tivadar, Brachfeld Lajos, Bignio Gyula, Bezerédj Lajos, Blaskovich Ferenc, dr. Bleuer Samu, gróf Benyovszky Sándor, Bekeffy István, Csik m. g. egyesület, Capelle Vilmos, Csiky Sándor, Clement Lipót, Cornides Albert, Ciner György, Czoher Béla, Detrich

Gyula, Dubravszky Róbert, Döry Jenő, Dubszky Ferenc, Dessewffy Árisztid, Déghy Mátyas, Dirhán Ede, Emperl Ernő, Erős György, Emödy József, Egressy Aladár, Eiszen Manó, Eperessy Sándor, Elek István, Eötvös Gyula, ifj. Eötvös Károly, Evva Ödön, Engel Herman, Fülöp Zoltán, Freytag Béla, Für Géza, Farkas Ferenc, Fáy József, Fáy Zoltán, Fogaras m. g. e., Frankl Zsigmond, Fonay Lajos, Fáy Gyula, Feszty Adolf, Feldmann B. Jakab, Farkas Béla, Farkas Ábrahám, Farkas Zoltán, Fried Manó, Gajzágó Samy, Geiger Ferenc, Gyene Károly, Gerő István, Günther Imre, Godán Sándor, Gürtler Károly, Gyémánt Samuel, Greiner Frigyes, Gruner Lajos, Grünfeld Jakab, Geregyei gazdaság, Ghyecz István, Goldberger Ignác, Gulner Gyula, Gayer Lajos, Hartstein Dezső, Hajdu Ferenc, Hegedüs Géza, Hönig Izidor, Hermann Antal, Haidékker Károly, Hoffmann Soma, Handlery Gusztáv, Horn Lajos, Hrabovszky Guidó, Hirschfeld Béla, Hantsok Leander, Hainrikffy Pál, Horváth B. Bertalan, Hertelendy Gyula, Huszár Béla, Hámos Aladár, Heim Gyula, Horváth János, Imre Lajos, báró Jeszenszky Sándor, Jeney Géza, Juhász Sándor, gr. Jankovich László, Ivánkovich Imre, Jakab Árpád István, Jeszenszky Andor, Jeszenszky József, Kálmán Rudolf ifj., Kemény Dávid, Kollmann Gyula, Koricsánszky János, Köber László, Krausz Gyula, Kégl György, Krausz Zsigmond, Kralitz Gyula, Kiss József, König József, Kovács Gyula, mad. Kovács György, dr. Králik Lajos, Kellner Károly, Kuchinka Géza, Kellner Antal, Kenessey Lajos, Kormos Árpád, Körmendy László, Klár Gusztáv, Králik István, Kiszely Sándor, Kiesling Ferenc, Kacsokovics Zoltán, Kinczig János, Kaszál László, Klobusitzky János, Kovács Géza, Krausz Samu, Károly Rezső, Lányi Béla, Laszlowitzky Kálmán, Leszkay Sándor, Lippich Gusztáv, Lencz Ödön, dr. Lengyel Sándor, Lányi József, Lakits István, Lator István, Legény Oszkár, Leopold Lajos, Leopold Samu, Lichtenegger Gyula, Lang Ferenc, dr. Löwinger Vilmos, Lakath János, Löwy Zsigmond, Leidenfrost Tódor, Laszkary Pál, Madarassy Jenő, Meller Henrik, Meliorisz Miklós, Meek Imre, Munkácsi Béla, Montag Lipót, Manzin Róbert, Molitorisz Akos, Muzsai Zoltán, Mok Ferenc, Majthényi Károly, Mészáros Sándor, M. ételmiszer szállító részv. társ., Maros-Torda m. g. e., Nagy Akos, Nagy Károly, ifj. Nagel Vilmos, Nagy Pál, Nagy Gyula, Negró Sándor, Nyitrai Jenő, Nagyváradi műtrágyagyár, Nyári Ferenc, Nedeczky Kálmán, Neppel Ferenc, dr. Nyári Béla, Nagy Ignác, ifj. Nagel Henrik, Okolicsányi Gáspár, dr. Ofner Oszkár, Pessina Ede, dr. Patay József, Posner Gábor, Plank Ferenc, Paál József, Patay András, Pethes Mihály, Popper Lipót, Pongrácz Ábris, Pusztakürti uradalom, Putnoki Mór, dr. Plósz Pál, Palkovics Gyula, Péchy Zsigmond, Pottyondy Béla, Prenoszyl Ödön, Pérechy Zoltán, Pukovich József, Rajasich György, báró Raubauer Karly, Ruff Ferenc, Rác Ignác, Riedl Ede, Rohonezy Gida, Razgha Ernő, Razgha Béla, Ráth János, Roxer Jenő, Riszdorfer László, Révész István, Rothmeyer Imre, Rozdonyi Sándor, Rosenberg Lajos, Rudnyánszky György, Rosztóczy Ferenc, Rosa József, Rapcsák Gyula, Spitzer Testvérek, Szelenyi Miklós, Szalay Béla, Scheffsik István, ifj. Seligmann Kelemen, Sierlán Viktor, Sigmund

Dezső, Szentkirályi Ákos, Szent-Iványi Árpád, Skublits József, Szemere Géza, Szalay Imre, Schmiermund Kornél, Szalay János, dr. Szécsy Kálmán, Szmodiss Viktor, Suly László, Svájcz Aladár, dr. Szabó Gyula, gr. Szapáry László, Szabó János, Stauber Albert, toldi Szabó László, Strasser Vilmos, Seidl Kálmán, Szívós Endre, Schwarzenberg Alajos, hg. Sauerborn Károly, Schuster Márton, Szántó Elek, Szalma Sándor, Szlan-kovics János, báró Schell Gyula, Siposs Zsigmond, Szabó Vilmos, Samarjai János, Széphegyi Antal, Spilka Zsigmond, Szereday Aladár, Szécsy István, Tamássy József, Tóth Sándor, Tóty József, Tangl Ferenc, Turkevei kaszinó, ifj. Tóth János, Tóth Lajos, Tarisch Kajetán, Taub Gyula, Tomsits Mátyas, Tallián Vilmos, Trencsén m. g. e., gróf Teleki János, Timár János, Thomka Gyula, Ujhelyi Jakab, Ury Béla, Vastag János, Világhy Gyula, Velits Zoltán, Vecseri Imre, Vörös István, Vueskics Béla, Vécsey Pál, Vajda Ferdinánd, ifj. Vársárhelyi Géza, Viczmány Ödön, Wolff Károly, Wimmer Fülöp, Weimer Jakab, Zöld József, Zsótér Andor, Zalka Zsigmond, Zulawsky József, 20-20 korona, Corchus Béla, Eölvédi János, Ferenc Gyöző, Horváth József 10-10 korona.

Előre befizetve: Beszedits Dezső, Ezken János, Kramer Tivadar, Nagy Aladár, Szilassy István, Vecsery Imre 20-20 korona.

Gróf Festetich Györgynek Keszthelyen emelendő szobrára f. é. szeptember havában adakoztak:

Gróf Dessewffy Aurél	100.— frt
„Hungária” műtrágyagyár r.t.	10.— „
Nádasy Endre	1.— „
Tisza László	2.— „
Szücs Zsigmond	2.— „
Dr. Csillag Gyula	5.— „
Jancsár Sándor	250.— „
Pál József	5.— „
Gróf Pejacevich Arthur	10.— „
Csák Gyula	1.— „
Pfeiffer Antal	10.— „
Weber Vilmos	3.— „
Zathureczky Márton	10.— „
Magyar Kázmér	5.— „
Farkas Ferenc	2.— „
Abaffy Emil	5.— „
	17350 frt

A múlt hónapban kimutatott gyűjtés 108190 „
Szept. 30-ig befolyt összesen 125540 frt.

Mindennemü erőtakarmányok
mint

**finom és goromba buzakorpa,
szárazmoslák, malátacsira, olaj-
pogácsa budapesti gyártmány,
ugyszintén vidéki repcze, napra-
forgó, tökmagpogácsa legjutá-
nyosabban szerezhető be.**

Gabonanemüek

a legelőnyösebben

értékesíthetők

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

V., Alkotmány-utca 31.

Mai számunk 21 oldal.

Felhívás

czirokbemutató és czirokvásárban való részvételre.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület **folyó évi november 20—30-ig czirokszakáll bemutatást és czirokvásárt rendez,** melyre a külföldi czirokgyárosok figyelme is fel fog hivatni.

Felkérjük tehát a cziroktermelő t. gazdaközönseget, hogy ezen czirokvásárra saját jól felfogott érdekében mintákat küldeni sziveskedjék. **Beküldendő egy kis bál czirokszakáll,** annak megjelölésével, hogy a beküldött mintához teljesen hasonló czirokszakállból **mennyi áll rendelkezésre és mily árt kíván** ezért a termelő. *A beküldés határideje november 15-e.* A minták az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, Budapest, Köztelek címre bérmentve küldendők.

Rendező-bizottság.

A sárosi gazdák.

A sárosmegyei gazdasági egyesület október 1-én, 2. és 3-án Eperjesen általános gazdasági állapot-, gép-, eszköz- és gyümölcskiállítást tartott. Hasonló gazdasági kiállítást más vármegyei gazdasági egyesület is szokott rendezni és azok a helyi érdekek felé nem is igen szoktak emelkedni, amint hogy ezek a kiállítások céljukat éppen akkor töltik be a legmegfelelőbb módon, hogyha teljesen a helyi érdekeket szolgálják, a helyi gazdasági viszonyokról nyújtanak képet, a helyi gazdasági viszonyok fejlesztését tűzik célul. Maga a kiállítás tehát, amely csinosan, ügyesen és tanulságos módon volt rendezve és az átlagos vidéki kiállítások színvonalán jóval felül állott, teljesen a helyi érdekek szolgálatába szegődött és hogy ennek dacára a helyi jelentőségénél többet tulajdonitunk annak, megmagyarázták ezt azok a törekvések, melyeket a sárosi gazdák a mezőgazdasági viszonyok fejlesztése érdekében kifejtnek s amelyek az ország gazdaközönsege elé méltán példaként állíthatók.

Sáros vármegye egyike az ország azon vidékeinek, ahol a nagyszámú kisbirtokos mellett igen tekintélyes számú középbirtokos is van. Talaja bár közepes minőségű, de minden mezőgazdasági kultúrára alkalmas, amit a már kissé magas fekvésű hegyes vidék klimája megenged. Ilyenformán Sárosmegye mezőgazdasága meglehetősen változatos, mégis az állattenyésztés az, amely kivált a kisgazdáknál, a nagykiterjedésű természetes legelőterületek kihasználása miatt a legnagyobb fontosságu. Emlékünkben van még azon borzasztó veszteség, amely a tüdővész alakjában az egész Felső-Magyarországnak s elsősorban Sáros vármegyének már azelőtt is virágzó szarvasmarhatenyésztését teljesen tönkretette.

A sárosi gazdák tehát legelső feladatuk volt a pusztítás nyomait eltörölni,

a szenvedett veszteségeket kiköszörölni. A vármegye gazdaközönsege élén a gazdasági egyesülettel — mint éppen a most megtartott kiállítás bizonyította — valóban emberfölötti munkát végezett, amidőn alig 15 év leforgása alatt a vész által kipusztított szarvasmarhaállomány helyébe egy egészen újat teremtett.

Az új állomány pedig nemcsak tekintélyes számával tűnik ki, hanem főleg azért, hogy a kormány támogatásával nemes nyugoti szarvasmarhát honosítván és terjesztvén el, a réginél sokkal értékesebb marhaállomány került a kisgazdák kezére is. Valóban meglepőek voltak a pinzgau és kuhlandi bikák, tehének, üszök, borjak, melyeket a kiállításra a kisgazdák tekintélyes számban fölhoztak. Ha a sárosi gazdák egyebet nem is tettek volna 15 év alatt, máris példányképpül kellene az ország előtt őket említeni, mert hogy ez mekkora nehézséggel történnhetett, csak az tudja megítélni, a ki tudja, hogy az amugy is szegény népesség csekély intelligenciája állotta ennek elsősorban utját. De a gazdasági egyesületben tömörült középbirtokosok erélye, kitartása, sőt áldozatkészsége legyőzték a nehézségeket és a kisgazda ma Sárosban áldja a gazdasági egyesületet és annak vezetőit, a kik törődve az ő elhanyagolt ügyükkel, részükre a megélhetés új forrását megnyitották és dussá tették. Seholy ezért oly jó viszony a paraszt és az uri osztály között nincs, mint éppen Sárosban.

Ez a jó viszony szülte aztán azt, hogy Sárosban a kisgazda a középbirtokos osztályban valódi vezetőjét látja és nemcsak meghallgatja tanácsait, hanem követi is. Valóban meglepő az, hogy oly szegény és az intelligencia oly alacsony fokán levő kisgazdaközönség, mint a sárosi, a műtrágyákat oly kiterjedt mértékben rendszeresen használja, mint ezenkívül az országnak csak dunántúli nyugati részeiben tapasztalhatjuk. Ezáltal a sárosi kisgazda terméseit és vele jövedelmét nemcsak fokozni, hanem állandósítani is képes lévén, a jólét állandóan emelkedik. Ugyanezen haladás tapasztalható a jobb vetőmagvak alkalmazása és a mesterséges takarmányok természetének terjeszkedése tekintetében is.

Mindez azonban aránylag alárendelt jelentőségű ahhoz a kezdeményezéshez képest, amelyet a sárosi gazdák a nép általános jólétének emelése, a megélhetés megkönnyítése, az életszükségletek minden ágának kielégítése érdekében a szövetkezes intézmények alkotása által meghonosítottak.

Mindenki tudja, hogy a kisgazdának legnagyobb baja, hogy gazdasági és háztartási mindennapi szükségleteit csak rosszminőségben és csak drága áron tudja beszerezni, viszont természetmennyeit csak potom áron képes elvesztegetni, mert a kereskedelmi forgalom és értékesítés mai szervezete a kisgazdát a legnagyobb

mértékben kiteszi az áru- és terményuzsorának. Ebből magától sóhasem lesz képes kibontakozni és évről-évre jobban sülyed a tönk felé, a melyet a legnagyobb szorgalom, takarékoság és józanság mellett sem képes kikerülni. A sárosmegyei gazdasági egyesület tehát a múlt évben egy fogyasztási és értékesítési szövetkezetet alakított Eperjes székhellyel. Ez a szövetkezet anélkül, hogy az egyesület valami tulságos agitációt indított volna érdekében, ma már 2200 taggal és 29 vidéki fiókkal bír, amelyeknek egy havi forgalma 20,000 frtnál nagyobb. Ilyen rohamos fejlődésre ez országban példa nincs és magyarázata egyedül az, hogy a legnagyobb szükségletet pótolja és a lehető legjobban van vezetve. A szövetkezet ügykezelése oly egyszerű, hogy a vidéki szövetkezetet a legcsekélyebb intelligenciával bíró tót paraszt is el tudja látni, az általa kitűnő minőségben kiszolgáltattott áruk pedig oly jutányosak, hogy a vidéki népességet egyszerre magához vonzzák. A szövetkezet ma még csak a fogyasztási cikkek beszerzésével foglalkozik, de máris megtette a kezdeményező lépéseket a tagok terményei értékesítésének a bevezetésére is. Mennyi könyvet törölt le a gazdasági egyesület a szövetkezet alakítása által, mennyi falat kenyérral adott többet tagjai kezébe, az általános jólétet mennyire emelte, arról csak annak lehet fogalma, aki tudja, hogy a tönkrement sárosi kisgazdák köréből mennyi ezernek kellett boldogulását idegen földön, a tengerentúl keresnie. A kivándorlást, ha nem szüntette meg egyszerre, de máris csökkentette azáltal, hogy a boldogulást lehetővé tette. Ilyen intézmény és annak megalkotói méltán érdemlik meg az egész ország elismerését és tiszteletét.

A sárosmegyei gazdasági egyesület eperjesi kiállítása, melyen a vármegyei gazdaközönsege, mint kiállító és mint látogató tömegesen vett részt, a legkiválóbb alkalom volt arra, hogy az új intézményeket megismerjék és a bemutatott eredményekből azok tovább fejlesztéséhez lelkesedést merítsenek s a munkának közösen megkezdett útján tovább haladjanak.

Az eperjesi kiállítás azoknak, akik mint nem megyebeliek odafaradtak, a tanulságon kívül azt a benyomást is nyújtotta, hogy a sárosi gazdák megtalálták a helyes eszközöket, a melyekkel a boldogulást el lehet érni. Ezek pedig az egyetértés, a közintézmények fejlesztése és a szövetkezeti eszme terjesztése. De mindez csak akkor fog eredményre vezetni, ha az ügyek élén állókban a lelkesedés mellett a kitartás is meg van. Szerencsésnek érezheti magát Sárosmegye, hogy előkelő gazdáiban a fenti alapvető tulajdonságok megvannak s azokat a nép gazdasági jólétének emelésére sikerrel gyümölcsoztetik.

S. Z.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

A nemzetközi terménytisztító-gépverseny és díjnyertes gépei.

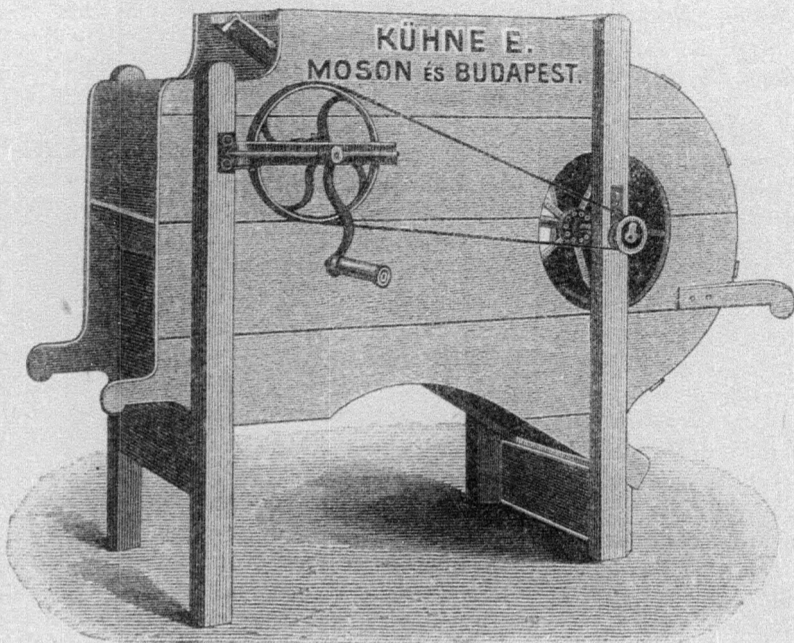
A f. év szeptember havában Szolnokon rendezett verseny tanulságos képet nyújtott a terménytisztító-gépek nagy csoportjáról. Már

terménytisztító-gépek használhatóságáról és teljes megnyugvással választhatja ki az ő viszonyai közé illő gépet a versenyen megjelent gépek közül. Hogy azonban a választék nem olyan nagy, mint aminőt várni lehetett volna, annak legnagyobb részét a versenytől távolmaradó gépgyárosok és gépüzletek az okai, kik bizva üzletük jó hírnevében, feleslegesnek tartották gépeiket nyilvános elbírálás alá bocsájtani. Ezzel szemben helyesen cselekedne a gazdaközönség, ha jövőben viszont ő tartaná feleslegesnek az illető

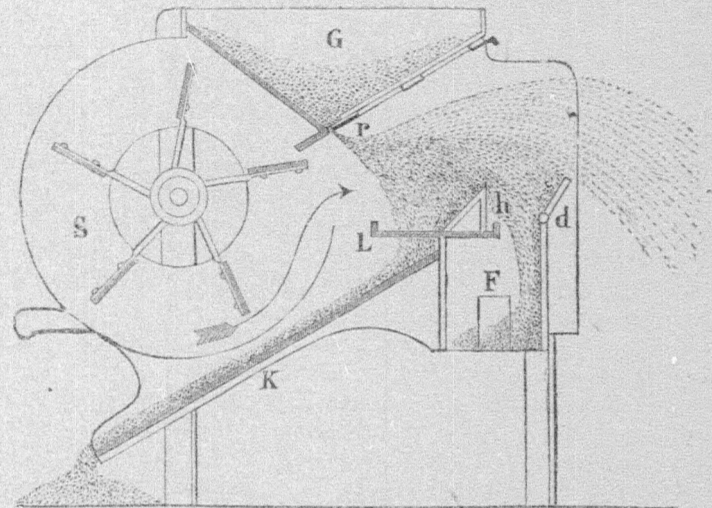
lyek nem írott reklám és árjegyzési megjegyzésekben, hanem tényleg nehéz feladatok sikeres megoldásával mutatták be képességüket.

A versenytervezet értelmében három főcsoportra oszlott a terménytisztító gépek bírálata, külön a súly, nagyság és alak szerint szétválasztó gépek számára. Ezenkívül a különleges feladatot végző gépek még külön bírálat tárgyát képezték.

Az általános versenyrendezési szabályzat II. 11. pontja értelmében egyelőre csak a ver-

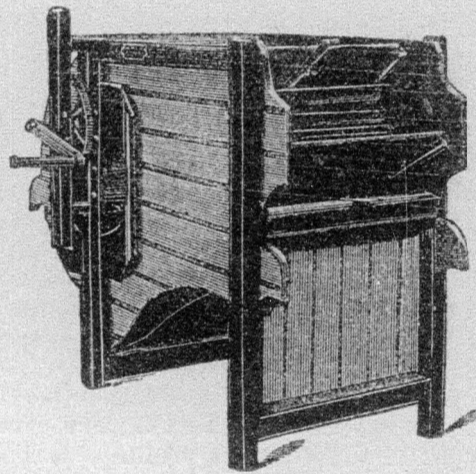

114. ábra. Kühne E. I. sz. szelelője.

115. ábra. Kühne E. I. sz. szelelője. Hosszmetszet.

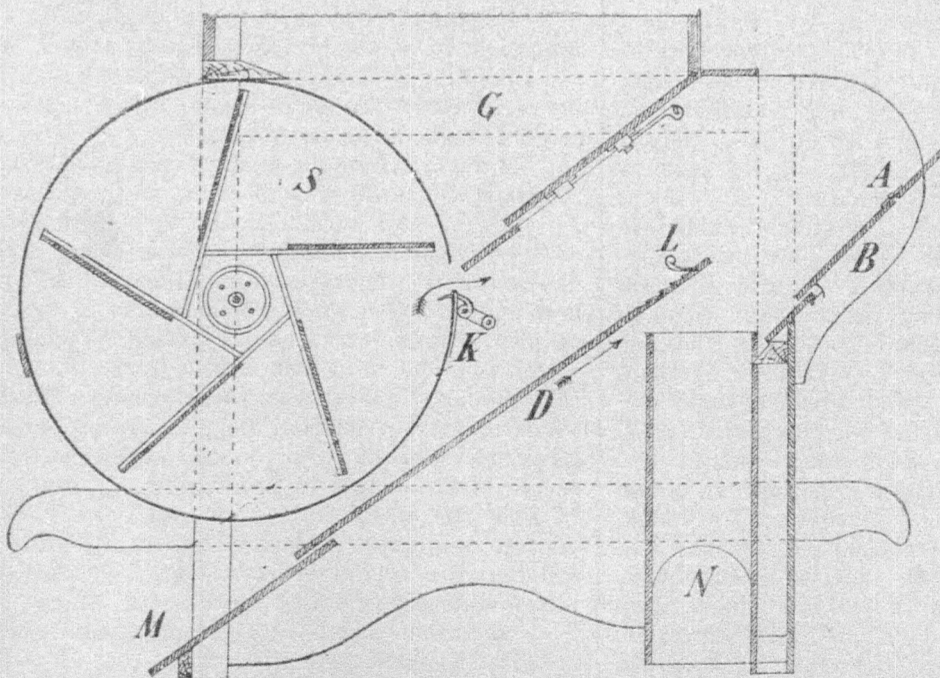
maga azon körülmény is, hogy a terménytisztítás munkája — eltekintve a különleges esetektől — háromféle lévén, aszerint, amint súly, nagyság, vagy alak szerint választandó szét a termény s így a háromféle munkának megfelelő gépek jelentek meg, rendkívül érdekessé tette a versenyt. De ezenkívül még alkalma nyílt a gazdaközönségnek oly különleges terménytisztító-gépekkel is megismerkedni, melyek e háromféle munkát egy szerkezetben egyesítve, vagy különleges feladatokat különleges szerkezettel végeztek. Szóval, ami a szerkezetek és működési módok sokféleségét illeti, az tényleg kielégítette a versenyt látogató gazdaközönség várakozását, mely ott kész tanulmányt talált a terménytisztító-gépek minden alakjának és változatainak működésben való bemutatásánál.

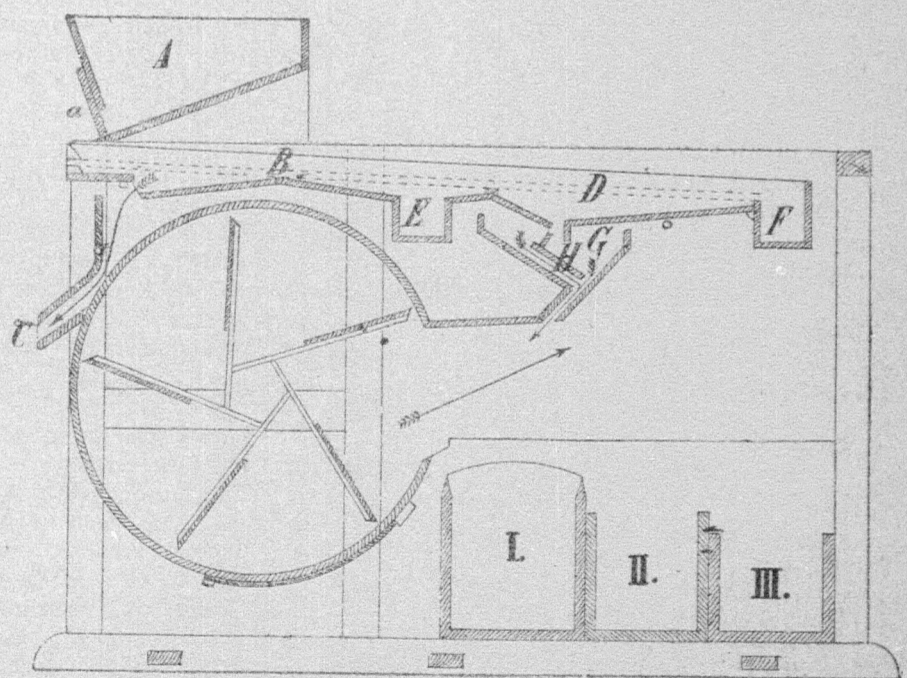
116. ábra. Kalmár Zs. „Ideal C” nevű szelelője.

seny munkálatainak rövid vázlatja és a díjat nyert gépek szerkezete leírása közölhető. Ezen adatok azonban mindenesetre elegendők arra, hogy teljes tájékozást nyújtsanak a gazdaközönségnek úgy a verseny lefolyásáról, mint annak gyakorlati eredményeiről.

A tulajdonképpeni verseny három napot vett igénybe olyformán, hogy első nap a súly szerint szétválasztó terménytisztító gépek lettek megbírálván, második nap az alak és nagyság szerint szétválasztókra került a sor, míg harmadik nap a különleges gépek kaptak feladatokat megoldásra s néhány vitás kérdésben újabb próbákat végzett a bizottság, valamint megállapította a bírálat eredményeit is. Ami a bíráló-bizottság működésének pontosságát és alaposágát illeti, ez a verseny alkalmával még a legkisebb részletekre is kiterjedt, úgy,

117. ábra. Kalmár Zs. „Ideal C” nevű szelelője. Hosszmetszet.

118. ábra. A Behán S.-féle terményrosta. Hosszmetszet.

A mi pedig a tulajdonképpeni versenybírálatot illeti, az ez esekben feltétlenül megbízható és valóban gyakorlati értékű eredményt mutatott fel. Ez eredmények után a gazdaközönség tiszta képet alkothat magának a ter-

távolmaradó gépgyárak és gépüzletek gépei iránt érdeklődni, mit annyival is inkább könnyen megtehet, mert a versenyen megjelent gépekből a gabonatisztítás mindenféle módjának tökéletesen megfelelő gépeket választhat ki, me-

hogy méltán el lehet mondani, miszerint ily pontosan lelkismeretesen még kevés bírálatot ejtettek meg.

Maga a munkafolyamat következőleg ment végbe: Minden gép számára ugyanazon

terményből egyenlő mennyiség — 50 kgr. — lón kiadva. A gép működését a bíráló tagok ellenőrizték úgy időre, mint működésre nézve. A gép által kiválasztott I-ső osztályu, leg-szebb termény visszamázsalatván, megállapították, hogy melyik gép tudott s legszebb I-ső osztályt készíteni. Ezen I-ső osztályu magból üvegedényekbe minta öntetett s a minta közé papirszeletre az illető gép száma lett felírva, miután az összes gépek elvégezték feladatukat, a legjobb munkát végző gép úgy választott ki, hogy a bizottság az üvegedényekben levő mintákat összehasonlította. Innen a legjobbakat kiválasztotta s azok közt megállapította a sorrendet. S csak miután már végleg döntött a minőség felett; akkor lett megnézve, melyik gép végezte azt a munkát. Ilyenformán a bizottság a munka minőségének elbírálásánál nem tudta, hogy melyik gép munkája fekszik előtte, mert csak a kész eredményt — az I-ső osztályu termény mintáját — látta. Bíralt tehát tisztán az előtte fekvő eredmény alapján s csak azután tudta meg a bizottság, hogy melyik gép munkáját bírálta meg, mikor végleges döntés után a papirszelet száma a feljegyzésekben megmutatta az illető gép nevét. S hogy ez mennyire alaposan lett végezve, annak igen szép bizonyítékát nyújtotta a véletlen. Egyik nap ugyanis az ily módon megbíralt termény visszaöntött cédulával együtt az üvegedénybe s másnap — mikor már más gépek dolgoztak — újból bírálathoz került az üvegek tartalma tévedésből. A bírálathoz ugyanazon eredményt adta, mint előtte való napon, ugyanazon sorrendben ugyanazon megjegyzésekkel.

A munkaminőség megbírálása után következett a szerkezet megbírálása. Ezt a bizottság egy tagja előzetesen elvégezve az egész a bíráló-bizottsággal együttesen újból végigjárta a gépeket s így jött létre a végérvényes határozat.

A munkaminőség és szerkezeti bírálathoz az illető gép árával összeegyeztetve adta a végérvényes eredményt.

Sok és fárasztó munkát kellett a bíráló-bizottságnak végezni, de meg is lehet munkájával elégedve, mert annak eredménye úgy gyakorlati, mint elméleti irányban helyes és megbízható.

A verseny sorrendje szerint először a súly szerint szétválasztó gépek kerültek bírálathoz.

A súly szerint szétválasztó termény-tisztító gépek közé a bizottság azon gépeket számított, melyek tisztán csak vagy a széláram erősségével, vagy a centrifugális (központtól futó) erő alkalmazásával dobás által választják szét a terményt annak súly szerint, minden szítáfelület mellőzésével, tekintet nélkül az egyes terménymagvak alakjára vagy nagyságára.

Ily munkára jelentkezett nyolcz gép és pedig:

1. Kalmár Zs. turkevei rostagyáros „Ideal C” nevű szelelőrostája.
2. Kalmár Zs. turkevei rostagyáros „Ideal DA” nevű szelelőrostája.
3. Kalmár Zs. turkevei rostagyáros „Ideal H. C” nevű szelelőrostája.
4. Kühne E. mosoni gépgyáros „I. sz. Szelelő” nevű szelelőrostája.
5. Kühne E. mosoni gépgyáros „II. A sz. Szelelő” nevű szelelőrostája.
6. Szilágyi és Diskant miskolci rostagyáros „Viktória VII.” sz. nevű magtárrostája szelelőre beállítva.
7. Szilágyi és Diskant miskolci rostagyáros „Viktória VIII.” sz. nevű magtárrostája szelelőre beállítva.
8. Behán S. szarvasi rostakészítő rostája szelelőre beállítva.

E nyolcz gép számára a bizottság a következő feladatok megoldását tűzte ki.

1. *Buza*, egyszerű tisztító szerkezettel bíró járgányos cséplőgéppel nyert terményből egyszeri felöntésre a legtöbb s egyöntetű I. oszt. mag választandó ki.

2. *Buza* nyomtatás után nyert, egyszerűen tisztított terményből kétszeri felöntésre a legtöbb s egyöntetű I. osztályu mag választandó ki.

3. *Zabosbüköny* 1 rész zab és 1 rész bükönykeverékből egyszeri felöntésre a zab a bükönytől szétválasztandó.

4. *Repce*. Tisztítatlan repceből egyszeri felöntésre a legtöbb s egyöntetű I. oszt. mag választandó ki. Az I. oszt. magban tört szemnek lenni nem szabad.

Mindezen terményekből 50 kgr. volt egy-egy gép számára elkészítve. Azonkívül a bizottság minlát vett úgy ezen, mint a kitisztított terményből. Maga a munkafolyamat a már előbb megirt módon folyt le.

A bírálathoz eredménye már a „Köztelek” hasábjairól ismeretes lévén, itt csak annyit szükséges megemlíteni, hogy a súlyszerint szétválasztó terménnytisztító gépek közül:

az I. díjat, állami aranyérmét Kühne E. mosoni gépgyáros „I. sz. Szelelő”-je nyerte el; a II. díjat, állami ezüstérmét Kalmár Zs. turkevei rostagyáros „Ideal C.” szelelő rostája kapta meg, míg

a III. díjra, állami bronzéremre ugyancsak Kalmár Zs. „Ideal D C.” nevű szelelő rostáját találta a bizottság érdemesnek.

A Kühne-féle „I. sz. Szelelő” már régebben közkeletűségnek örvend gazdáink kezén. E gép rendkívül egyszerű szerkezete, valamint olcsó ára, teljesen kielégítő munkabírása és kiváló jó munkája következtében nagyon is használható gépnek bizonyult egy a nagy, mint a kisebb gazdaságok számára. A szelelő, melynek nézetét a 114. sz. ábra mutatja, tisztán a széláram erejével választja szét a terményt a magvak fajsúlya szerint. Mint ilyen, alkalmas különösen poros és szemetes gabona tisztítására, valamint különböző fajsúlyu magkeverékek, pl. zabos-büköny stb. szétválasztására. A verseny alkalmával egyaránt jól oldotta meg a fenti négy feladatot, pedig a nyomtatás által nyert buza a lehető legszemetesebb állapotban került a garatba.

A mi a gép szerkezetét és működési módját illeti, az a mellékelt 115. ábrán eléggé kiviláglik. A szelelő *G* garatjából a tisztítandó termény *r* nyíláson át kihullva az *S* szelelődobból jövő széláram által az ábrán látható módon szétfúvatik. A termény osztályozása a *h* háromszög keresztmetszetű üres hasáb és a *d*-vel jelzett állítható deszka segítségével történik. A széláram ereje ugyanis a könnyebb magvakat messzebb dobja, míg a nehezebbek közelebb hullnak le. A *h* hasáb az *L* pályán előrébb vagy hátrább toltathó lévén, ezzel a széthulló mag is osztályozható úgy, hogy ha a hasábot közelebb toljuk a garat felé, akkor kevesebb, de legnagyobb szemű lesz az ugynevezett I. osztályu termény, mely a *K* lejtőn hagyja el a gépet, míg ha hátrább toljuk a gép *d* választó deszka felé, akkor több, de kisebb szemű I. osztályu termény nyerhető ugyanazon felöntött terményből egyenlő forgatási gyorsaság mellett. Mivel azonban az I. osztályu terményen kívül még marad termény, melyet a széláram szétfújt s ebben még jó, bár kisebb, magvak találhatók, azért ennek a szétválasztására szolgál a *d* állító deszka, melyet meredekebbre vagy inkább a vízszintes állás felé lehet hajlítani; aszerint, amint több, illetve kevesebb másodosztályu termény nyerendő. A *d* deszka által felfogott szem az *F* esatornán át hagyja el a gépet, míg a legkönnyebb szemek, szalma-török, polyva és por a széláram által a gépből kifúvatnak. Az osztályozás, illetve szétválasztás mérvének szabályozására tehát a két állítható *h* és *d* választó szolgál. De ezen kívül a forgatási gyorsaság, vagyis ezzel a széláram erősségének változtatásával lehet

az osztályozást szabályozni. Minél gyorsabban forog az *S* szelelő, vagyis minél nagyobb a széláram ereje, annál nagyobb szemű lesz a nyerendő I. oszt. termény s viszont, ugyanazon felöntött terménynél. Mint ezekből látható, a gép szerkezete s annak kezelhetősége nagyon egyszerű s ha ehhez hozzászámítjuk kiváló jó munkáját és csak 33 frt árát, az első díjra méltán érdemesnek találhatott.

A Kalmár Zs.-féle „Ideal C” nevű szelelő-rosta szintén igen jól használható gépnek bizonyult. Ez, úgy mint az előbbi, szintén tisztán csak a széláram erejével választja szét a gabonát, úgy hogy a nehezebb magvak a garathoz közelebb, a könnyebbek a garattól távolabb hullnak le. A szelelő, melynek nézetét a 116. sz. ábra mutatja, áll a garatból, az alatta elhelyezett szelelődobból és az ez előtt levő választódeszkából. A termény a *G* garatból — mint a 117. sz. ábrán látható — közvetlenül az *S* szelelő nyílása előtt hull ki s ott a széláram erejétől szétszóródik a gép hátsó része felé. A legnehezebb magvak ráesnek vagy beleütődnek a *D* csuszó deszkába, melyen végiggurulva *M* néli hagyják el a gépet. A könnyebb magvak a két részből álló és csuklóval összekapcsolt *A B* deszkára hullva *N* esatornán át jutnak ki, míg a legkönnyebb magvak és tisztálanságok átmenvén a deszkalap fölött, kifúvatnak a gépből.

A mi az osztályozás változtatását illeti, arra szolgál — eltekintve a forgatási gyorsaság változtatásától — elsősorban a szelelőnyílás állíthatósága, melyet *K* kilinccsel lehet szűkebbre vagy tágabbra venni, a mint a kilinccsel a szelelőnyílás előtt levő zárólapot magasabbra vagy alacsonyabbra állítják.

Az első osztályú kiválasztásának szabályozására szolgál a *D* csuszó deszka, melynek szeleibe rovátkok vannak vésvé, mely rovátkokba a szelelőszekrény belső felületére szerelt *L* zárókilincs akad be. A *D* deszkát a nyíl irányában magasabbra húzva több lesz az első osztályu mag, viszont lejjebb eresztve kevesebb, ugyanazon terményből egyenlő forgatási gyorsaság és szelelő nyílás mellett. A II-ik osztályú kiválasztásának szabályozására a két részből álló *AB* választódeszka szolgál, melynek felső *A* részét le lehet billenteni a *B* deszkára s így nagyobb hely marad a gépből kigyekvő termény számára. Ha az *A* deszkát felállítjuk úgy mint az a rajzon van, akkor több lesz a II-ik osztályu termény s viszont, ha lebillentik, kevesebb. A II-ik osztályu termény elvezetése *N* esatornán át történik.

Nagyban s egészen tehát megegyezik a munkaerővel az előbb leírt gép munkaerővel. A gép különben igen egyszerű, jó munkát végzett és igen olcsó ára miatt — 30 frt — méltán megérdemelte az ezüst érmét.

A mi a harmadik díjat nyerő gépet, az „Ideal D C” nevű szelelőt illeti, ez is Kalmár Zs. rostagyárosból került ki. Ez ugy szerkezeti elrendezésében, valamint munkaerőben legnagyobbbrészt megegyez az „Ideal C” előbb leírt géppel s tőle csak annyiban tér el, hogy az első csuszódeszka, mely az előbbi gépnél *D*-vel volt jelölve itt nem csuszódeszka, hanem rázószitalap, melyen az első osztályu mag közé esetleg keveredett idegen anyagok még kiválaszthatnak. E gép jó munkájáért és jó szerkezetéért kapta a bronzérmét, de ára 80 frt nem állt arányban a verseny alkalmával végzett munkával, amennyiben az alsó rázószitalap nem eredményezett feltünő javulást a munkaminőségre nézve.

E három szelelő nyert mint tisztán csak e czélra készített gép díjat.

Mindhárom teljesen megfelel czéljának s tekintve egyszerű szerkezetüket és az első kettőnek valóban jutányos árát, a gazdaközön-ség mindenesetre hasznos és olcsó gépet kap bennük.

A nagyság szerint szétválasztó terménnytisztító-gépek csoportjába a bizottság oly gépeket számított, melyek akár sík, akár henger-

alaku szitákkal s egyuttal szélárammal, vagy anélkül tisztítják és választják szét a terményt az egyes magvak nagysága szerint.

E csoportba tizenkét gép került bírálathoz, az alábbiak szerint:

1. Kalmár Zs., turkevei rostagyáros „IX. FC” jegyű terményrostája.
2. Ugyanaz, „Pannonia” jegyű terményrostája.
3. Ugyanaz, „VII. FC” jegyű terményrostája.
4. Kühne E., mosoni gépgyáros „V. sz. Backer” jegyű terményrostája.
5. Szilágyi és Diskant miskolczi rostagyáros „Viktoria VII.” jegyű terményrostája.
6. Ugyanaz, „Viktoria III.” jegyű terményrostája.
7. Ugyanaz, „Viktoria VIII.” jegyű terményrostája.
8. Behán S. szarvasi rostakészítő terményrostája.
9. Szuromi M. . . . rostakészítő terményrostája.
10. Pápai N. . . . rostakészítő terményrostája.
11. Pintér M. szuloki rostakészítő terményrostája.
12. Szabó J. jász-kiséri rostakészítő terményrostája.

E tizenkét gép számára a bíráló-bizottság a következő feladatok megoldását tűzte ki:

1. *Buza*, gőzcséplőgépből kikerült osztályozott terményből egyszeri felöntésre teljesen egyöntetű piacképes termény állítandó elő. Amely gép a legtöbbet választja ki, a legjobb.

2. *Buza*, járgányos, egyszerű tisztító művel bíró cséplőgépből kikerült terményből egyszeri felöntésre a legtöbb s egyöntetű, I. oszt. mag választandó ki.

3. *Árpa*, Polyvás, szemetes árpából egyszeri felöntésre legtöbb s egyöntetű I. oszt. mag választandó ki.

4. *Repece*. Tisztítatlan, szemetes terményből egyszeri felöntéssel legtöbb s egyöntetű I. oszt. mag választandó ki. Az első osztályu magban tört szemnek lenni nem szabad.

Mindezen terményekből egyenkint 50 kgrmot kapott egy-egy gép. A munkafolyamat, valamint a nyert termények megbírálása úgy történt, mint az előbbi gépcsoportnál.

A bírálati eredmények összeállításánál a versenyző gépek következő sorrendben nyertek kitüntetést:

Az I. díjat, állami aranyérmét Behán S. szarvasi rostakészítő terményrostája kapta;

A II. díj, állami ezüstérem, Szilágyi és Diskant miskolczi rostagyárosok „Viktoria VIII.” sz. terményrostájának ítélte oda.

A III. díjra, állami bronzéremre Kalmár Zs. turkevei rostagyáros „VII. FC” jegyű terményrostájának ítélte oda.

Elismerés és buzdításul e csoportban még két bronzérem lón kiadva és pedig:

Szuromi M. rostakészítő jó törekostájáért és Pápai N.-nak „Kunság” nevű rostájáért.

A Behán S.-féle terménytisztító rosta szép munkát végzett és oly sokoldalulag használható, hogy annak részletes ismertetése mindenesetre szükségesnek mutatkozik, annyival is inkább, mert ugyszólván csak a szolnoki rostaverseny emelte ki e kitünően bevált gépet ismeretlenség homályából.

E terményrosta az eddig általában használt terményrostáktól egészen elütő elven készült, mely azonban, mint az eredmények mutatták, tökéletesen bevált. Míg ugyanis a rendes terményrostáknál a garatból lefolyó terményt a széláram éri akár szitára esik az, akár szabadon hull le; addig a Behán-féle terményrostánál a garatból kihulló terményt széláram egyáltalán nem éri, hanem a mozgósztatásfelületre hull s miután itt szétválasztott, jut csak a széláram elé, mely azután osztályozza azt.

A rosta hosszmetését a 118. ábra mutatja és szerkezete a következő: A gép

tetején levő A garat a tolaajtóval zárható. A garat alatt a gép egész hosszában B és D szitafelület fekszik menetelesen. E szitafelület, mely különben épp oly lengő mozgást végez, mint a közönséges terménytisztítórosták szitái — tehát előre s hátra mozog — kétféle szövethől készült. A garat alatti B-vel jelölt részbe mindig oly sűrű szitaszövet jön, melynek nyílásai a tisztítandó terményt át nem eresztik, hanem csak az annál kisebb idegen alkatrészeket, melyek az ezen szita alatt levő csuszolapokon legurulva részben C csatornán, részben E csatornán át hagyják el a gépet s az E csatornák nyílásához akasztott zsákokban fogatnak fel.

A rostafelületek D-vel jelzett részét oly szitaszövet borítja, melynek nyílásai a tisztítandó termény magvait átengedik, de a nagyobb idegen anyagokat visszatartják, melyek a szita felület rázkódása következtében azon végig menve az F csatornába jutnak, melynek szája elé szintén zsák lévén kötvé, abba felfogatnak. A tulajdonképpeni termény pedig a D szita felület alatt levő csuszolapon lejut a G garatba, melyből a H állítható elosztó deszkán át a nyíl irányában a széláram elé hullnak. Itt van tulajdonképpen a rosta egyik legjobb újítása, amennyiben a tisztítandó termény nem a széláram irányában hull le, mint az a többi terményrostáknál és szelelőknél történik, hanem a szélnek szemközt esik le, mint az a 118. sz. ábrán a nyílakkal jelezve is van. Magától értetődik, hogy így a széláram hatása intenzívebbé s ezáltal a szétválasztás is tökéletesebb lesz, mint azt az eredmények is bizonyították. A széláram által szétszóró termény a szél dob mögött elhelyezett ládába hull s pedig a legnehezebb szemek az I. számba, a könnyebbek a II. számba, a mégkönnyebbek a III. számba, míg a szemét és por kifúvatik a gépből. Miután a széláram hatását mi sem akadályozza, mert a rosta alsó része — mint a rajzon látható — teljesen üres, a széláram szabadon fejtheti ki hatását.

A mi a munkafolyamatot illeti az úgy történik, hogy a garatba felöntött termény onnan kijut a rázószitára. Ennek első részén megtisztul a kisebb idegen anyagoktól. A másik részén a termény áthull s a nagyobb idegen anyagok maradnak a szitán. A termény összegyűl a második garatba, onnan beleejt a széláramba, mely szétválasztja s elosztja azt háromfelé az alul elhelyezett ládába.

A különböző tisztítási módok és tisztítandó termények szerint a rosta beállítása is változik. A kisebb magvakra megfelelő kisebb nyílású szitaszöveteket kell berakni, az alsó garatban pedig az állítható H elosztó deszkával lehet a terményt vékonyabb vagy vastagabb sugárban a széláram elé eresztetni. A mi pedig az alul levő felfogó edényeket — faladák — illeti, azokat egyszerűen a szelelőhöz közelebb vagy távolabb állítva lehet az osztályozás mérvét szabályozni.

Mint az eddigi szerkezeti leírásból kitűnik, az egész gép magában véve elég egyszerű és igen könnyen kezelhető. Nem utolsó előnye könnyű kezelhetőségének az sem, hogy a szitafelület teljesen nyíll, tehát mindenkor könnyen ellenőrizhető és tisztán tartható.

Ami pedig a gép munkaminőségét illeti, azt tökéletesnek lehet mondani. A termény szétválasztását, tisztítását és osztályozását tökéletesen végzi, úgy, hogy a nyert I. oszt. termény tényleg teljesen tiszta és kifogástalan. Legnagyobb előnye azonban sokoldalú használhatósága, amennyiben kezdve a rendes gabonatisztítástól a löheremag tisztításáig minden munkát kitünően végez. A verseny alkalmával, mint egyszerű szelelő és mint terményrosta egyaránt kivált s hogy a gyakorlatban is mily sikeresen oldotta meg feladatát, annak illusztrálására elegendő csak annyit felhozni, hogy jelen év tavaszán a debreczeni m. kir. vetőmagvizsgáló állomás közel 150 métermáza arankamentes löheremagot olmo-

zott le, mely kizárólag csak Behán rostáján ment át.

Egy baj van csak s ez az, hogy Behán mint egyszerű rostakészítő nem képes elég sok rostát előállítani sem rostájának azt a bizonyos könnyed formát és finomabb kidolgozást megadni, melyet gazd. gépeinknél is megszoktunk követelni. Éppen ezért e helyen is nagyon ajánlható nagyobb gépgyárosainknak e rosta iránt érdeklődni s azt gyártási körükbe felvenni.

Az állami aranyérmét, mint első díjat, teljes mértékben kiérdemelte.

ifj. Sporzon Pál.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Gümőkór-kongresszus Párisban.

Villemín francia sebész kezdeményezése folytán, aki először mutatta ki etetési kísérletekkel a gümőkór fertőző voltát, Párisban az 1888. év folyamán nemzetközi kongresszus tartott, mely hozott határozataiban egyértelműleg arra az álláspontra helyezkedett, hogy a gümőkór fertőző betegség s hogy ennek megfelelőleg ellene hasonló eljárásokkal kell védekezni, mint más fertőző ragadós betegségekkel szemben, azonkívül pedig kifejezésre juttatta azt a felfogását is, hogy az emberek és az állatok gümőkórja egy és ugyanaz a betegség, mely ennek megfelelőleg emberről állatra és viszont kölcsönösen átragadhat.

Az újabbkori tudományos vizsgálatoknak ezek a biztosan megállapított eredményei képezik a gümőkórrol szóló tannak alapját és az utolsó évek tapasztalatai mindinkább beigazolták azt is, hogy a védekezés szempontjából azokból levont következtetések helyesek, hogy t. i. a gümőkór ellen tényleg lehet sikeresen védekezni, azonkívül pedig mind jobban kidomborodik az a tény is, hogy a gümőkór fejlődésének kezdetén megállapodhatik és hogy ezt a gyógyulást az életrendi viszonyok alkalmas be rendezésével hathatósan elő lehet mozdítani.

Ez a meggyőződés folyton terjed nemcsak az orvosok, hanem a nagy közönség körében is, a mire a pár évi időközökben Párisban ülésező nemzetközi gümőkór-kongresszusok is nagy befolyással vannak. Most már a hatóságok is mindenfelé foglalkoznak az emberiségre olyannyira fontos kérdéssel és a társadalom hathatósan támogatja őket ebben a törekvésükben az által, hogy a betegség kezdeti szakában levő emberek gyógyítására alkalmas szanatoriumok létesítését anyagi áldozatokkal lehetővé teszi.

E közben mind nagyobb figyelemben részesül az állatok gümőkórja is, mely egyfelől forrása is lehet az emberek gümőkórjának, másfelől pedig a szarvasmarhaállományokban folytonosan terjedve, nagymértékben károsítja a mezőgazdaság érdekeit.

Az emberi és az állati gümőkórnak ez a nagyfontossága és veszedelmes volta egy külön-külön, mint kölcsönös egymásra való hatásukban tekintve, meggyőző kifejezésre jutott azokban a 150-et meghaladó előadásokban, melyeket a f. év nyarán Párisban tartott IV-dik gümőkór-kongresszuson orvosok és állatorvosok, önálló vizsgálataik és tapasztalataik alapján tartottak. A kongresszuson, éppen az előadások rendkívül nagy száma folytán, az egyes kérdések nem kerültek nagyon rendszeres tárgyalás és megvitatás alá, az általános felfogás azonban kifejezésre jutott azokban a határozatokban, melyeket a kongresszus utolsó ülésében, az előadások eredményeképpen egyhangulag hozott és a melyek a legközelebbi jövőre megjelölik a cselekvés irányát. Érvényesítésük a gyakorlati életben annál inkább várható, mert az egyes osztályok az által, hogy a kongresszuson hivatalosan képviseltették

magokat, már előre jelezték érdeklődésüket a tárgyalások és azok eredményei iránt.

Ezuttal csak a hozott határozatokat közöljük, fentartván magunknak, hogy később az előadások körül azokat, melyek speciálisan az állategészségügy szempontjából fontosak, közelebbről is megismertessük, tekintettel különösen arra, hogy az állatok gümőkórja elleni védekezés nálunk is napirendre van tűzve és előreláthatólag rövid idő múlva a hatóságokat is foglalkoztatni fogja.

A kongresszus határozatai külön-külön foglalkoznak az emberi és az állati gümőkórral és a következők:

A) Tekintettel arra, hogy a fertőzés első helyen áll az emberi gümőkór okai között és hogy a beszáradt és elporladt köpetek a fertőzésnek leghatásosabb tényezői, a kongresszus szükségesnek tartja, hogy

1. addig is, a míg a gümőkór a hivatalból jelentendő betegségek sorába fel fog vétetni, a közönségnek hozzáférhető helyiségekben higiénikus köpöcsészék állítsanak fel és feltűnő feliratok tilalmazzák a köpést másüvé, mint ezekbe a csészékbe;

2. a hatóságok ebben a tekintetben járjanak elől a példával azáltal, hogy a köpöcsészék felállítását a fenhatóságuk alá tartozó összes helyiségekben elrendelik, különösen pedig — ez a védekezés legfontosabb része — az összes iskolákban;

3. gümőkóros betegek ne küldessenek olyan asilomokba, a hol más természetű üdülő betegek tartózkodnak;

4. külön menedékhelyek létesítenek üdülő gyermekek számára;

5. orvosi bizottságok szerveztessenek, melyek népies és ingyenes szanatoriumok létesítését tűzik ki feladatukul;

6. az orvosi körök és a társadalom kezdeményezése, a Franciaországban és más országokban már létező példák után haladva, minél több kis szanatorium létesítésére vezessen;

7. a legfelsőbb közegészségügyi hatóságok támogassák a népszerű tanfolyamokat, a minőket czélszerű volna minden kerületben, majd később az egyes városokban is tartani;

8. a kongresszus állandó bizottsága keresse meg az 1900-diki nemzetközi párisi kiállítás igazgatóságát az iránt, hogy érdeklődve a gümőkór prophylaxisa iránt a kongresszus bizottságával együtt állapítsa meg azokat a módokat, amelyek mellett a kiállítás látogatói a gümőkóros fertőzés és védekezés módjai felől tájékozassanak;

9. nemzetközi összejövetelek rendeztesenek a gümőkór s különösen az ellene való védekezés tanulmányozása czéljából;

10. a kormányok keressenek módokat, melyekkel megakadályoztassék a tuberkulinnak rosszhiszemű alkalmazása abból a czélból, hogy eladásra, vagy kivitelre szánt állatokban a gümőkór lepleztessék.

B) Tekintettel arra, hogy a szarvasmarhák gümőkórjának folytonos terjedése súlyosan fenyegeti a közvagyonot és a közegészséget és hogy terjedésének egyedüli valóban hatásos tényezője a fertőzés, a kongresszus sürgősen szükségeseknek vél olyan törvényhozási intézkedéseket, melyek előírják, hogy:

a) a beteg állatok az egészségesektől elkülöníttessenek;

b) beteg állatok csakis vágóhidra legyenek eladhatók;

c) a közfogyasztás czéljaira tejet termelő tehenészetek ellenőrzés alá vétessenek és a tőgy gümőkórjában szenvedő tehenek haladéktalanul levágattassanak;

d) a nagyban való vaj- és sajt készítésre szánt tej sterilizáltassék vagy legalább pasteurizáltassék;

e) a husszemle általánosan szabályoztassék többé-kevésbé hasonló alapon, mint a hogy az több év előtt Belgiumban szerveztetett.

Gazdasági kiállítás Eperjesen.

A Sárosmegyei gazdasági egyesület október hó 1., 2. és 3-án Eperjesen általános gazdasági állat-, gép-, eszköz- és gyümölcskiállítást rendezett. A kiállítás Eperjes városának régi vásárterületén igen csinos ideiglenes deszkaépületekben volt elhelyezve. A fő részét a kiállításnak a szarvasmarhák, lovak, sertések és lovak képezték, melyeket a nagyobb, közép- és különösen a kisbirtokosok állítottak ki. Az állatkiállításán kívül elég gazdag gépkiallítás is volt, melyben a hazai nevesebb gépgyárosaink vettek részt. Igen érdekes és gazdag volt a tejjgazdasági eszközök kiállítása is. Ezenkívül a helybeli iparkészítmények, mint kocsik és lószerszámok voltak kiállítva. A rendkívül szép és gazdag gyümölcskiállítás a vármegyeház nagytermében volt elhelyezve.

A kiállított lovak száma 53 db 27 kiállítótól, a szarvasmarhák száma a) *pinzgau* 153 db 61 kiállítótól, b) *szimmenthali* 30 db 5 kiállítótól, c) *kuhlandi* 48 db 21 kiállítótól, d) *borzderes* 29 db 4 kiállítótól. Ezenkívül 13 db ökör és tinó volt még kiállítva. Juhokból 7 kiállító 100 dbot, sertésekből 15 kiállító 77 dbot állított ki.

A kiállítás megnyitását, dacára a szakadó esőnek, mely csak közvetlen a megnyitás előtt szűnt meg, megjelent Sáros és a szomszédos vármegyének nagyszámú gazdaközönsége, közte számos kiszagda. Rossz benyomást tett, hogy a vármegye főispánja és az egész hivatalos személyzet az egész vármegyének ezen ünnepélyétől távol maradtak. A földművelésügyi miniszterium képviselőjében báró *Malcomes* Jeromos oszt. tanácsos, az OMGE. képviselőjében *Bujanovics* Sándor alelnök és *Szilassy* Zoltán szerkesztő-titkár voltak jelen. Képviselet volt még az Abauj-Tornamegyei és a Szepesmegyei gazdasági egyesület is.

A kiállítást *Piller* Kálmán a gazdasági egyesület elnöke hosszabb beszéddel ünnepélyesen nyitotta meg. Beszédében üdvözlővén a miniszter képviselőjét és a társaság tagjait kiküldöttjeit, rámutatott arra, hogy mily fontos Sárosmegyére ez a kiállítás, különösen abból a szempontból, mert a tudóvész által kipusztított szarvasmarhaállomány rekonstrukciója óta ez az első eset, hogy a munka eredményét összehasonlítva megbírálni lehet és örömmel konstataulta, hogy ez a munka sikerült. További kitartó működésre buzdította a gazdákat és biztosította, hogy törekvéseikben a gazdasági egyesület legnagyobb támogatására mindenkor bizton számíthatnak.

A megnyitó beszéd után a társaság a kiállítás megtekintésére indult, mely gazdaságával, czélszerű beosztásával, ügyes rendezésével a legjobban sikerültnek mondható.

A megnyitás napjának estjén a városi Vigadó nagytermében 150 terítékű közös vacsora volt, melyen a nemzeti gyász miatt sem beszédek nem tartattak, sem zene nem volt.

Október 2-án délelőtt 11 órakor cseléd-díjazás tartatott, melyen 15 cseléd kapott hosszú szolgálataiért jutalmat, a legidősebb cseléd 42 éve szolgál egy helyen s 50 korona jutalmat kapott s a legkisebb jutalmat 12 koronát egy 15 évig egy helyütt szolgáló cseléd nyerte el. Ugyanaz nap délutánján csikódíjazás volt.

A kiválóan sikerült kiállításról legközelebb részletes, képekkel díszített tudósítást fogunk közölni. Addig is azonban kötelességünk kiemelni, hogy a kiállítás létrehozatalából és sikeréből *Piller* Kálmán elnökön kívül a rendező bizottsági elnök gróf *Wengerszki* Hugó, báró *Ghillányi* Imre ig. vál. tagokat és *Lukovits* Aladár egyll. titkár illetti meg az oroszlan-rész.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Németország. A *kismolnár*ok s a *gazdák* súlyos helyzete. A német gazdák s a molnárók súlyos helyzetét mindezeideig csak elvélve vették az intéző körök megfigyelésük alá. Pedig, ha valaki az okot kutatja, megtalálhatta volna azt a külföldi gabona behozatali kedvezményezésében s az abból nyert malomtermékek alakjában, melyek s német piacot mindinkább ellepik. A molnárnak liszt- s a gazdának gabonaeladása van azokkal bénítva. Figyelembe veendő még a *lisztkivétel hiányos bonifikációja*, az *exportáló malmok vámhitele*, a *vízutaknak építése s jókarba tartása állam költségén*.

A vállalkozásra hajlandó nagytőke csakhamar nyitjára jött az ezen körülményekből meríthető haszonnak s nem késett a maga részére ki is aknázni azokat. Németországban már néhány év óta sok a malom! Az e téren észlelt túlprodukezió nyomasztó lett — ennek dacára az konstatálható, hogy évenként újabb s újabb malomóriások keletkeznek. Vagy 5 évvel ezelőtt az oly malom, mely 1000 métermázsza gabonát őrlött naponta, csoda számba ment. Ezidőszertint meg a 4—5 ezeret őrlők sem keltenek feltűnést. Ez a malomszaporulat nemcsak a molnáróknak van nagy kárára, hanem a gazdák is szenvednek tőlük, mert a malomóriások, melyek többnyire kikötőhelyeken épültek, azért károsak, mert külföldi gabona rosszul ellenőrzött beözönlését segítik elő. Az intéző köröknek persze csak a forgalom élénkítése lebegett szemek előtt, holott tényleg a malomóriásokkal élveztetnek indokolatlan vámmegtérítést.

A kivitt lisztért a vámvisszatérítés a gabona behozatala alkalmával jó számításba, de hát a számítás oly „mértányos”, hogy abban bátran titkolt export-prémiumot láthat bárki, *nagy tanulmányozás nélkül még az idegen gabona behozatali prémiuma is felfedezhető abban*. A gazdák s molnárók ebből származott sérelmes helyzetén javítandó, most néhány német képviselő a lisztkivételnek az *adóhivatal részéről történő ellenőrzését sürgeti*, továbbá az idegen gabona behozatalánál élvezett vámhittel törlesztést követelik.

Szóba fog jönni a *liszt* vasuti szállítási tarifájának felemelése s a *gabona*-szállításának leszállítása. A vízutak szállítási tarifáinak oly fokozása, hogy a jövőben az azokból származó jövedelem fedezze a vízutak jókarban tartásának költségeit.

Igazán kíváncsiak vagyunk megtudni, vajjon e javaslatok keresztülvitele hathatos lesz-e a malomóriásiak tulkapásai ellen, mert nem csak ott, hanem nálunk is szenvednek tőlük a kismolnár meg a gazda is egyaránt.

A *gazdasági termékek közös értékesítéséről* a „Münch. All. Zeit.” igen figyelemre méltó sorokat közöl: „Bajorország majd egész területén kintűnő termés volt, az idén már most, hogy az áldás tökéletes legyen, nincs más hátra, minthogy a learatott gabonát a gazdák előnyösen is tudhassák értékesíteni.

A belügyminiszterium a termékeknek előnyös eladását czélozván: a politikai hatóságokat rendeletileg szólítja fel, hogy a gazdakörök s gazdasági egyesületeknek lehetőleg segítségére legyenek a szövetkezett gazdák termékei eladásának könnyítésére.

Az államvasutak igazgatóságai megértésítve vannak, hogy a szövetkezeti állomás mellett építendő gabonaraktárak konstrukcióját azáltal könnyítsék, hogy a pályatesten, vagy az állomás berendezéskörüli költségeket ne háirtsák a szövetkezetekre, hanem a vasut-igazgatóságok pénztára terheltsék meg azokat. Ezek a költségek minden egyes esetben egész 10 ezer márka erejéig terhelhetik az állam kasszáját. E szerint a vasuti gabonaraktárak építésénél a német gazdaszövetkezeteknek csak az épület felépítése s a pályatesthez vezető sínek lerakása kerül pénzébe.

Az építkezési anyagot az államvasutak szállítják önköltséges árban, kamatok felszámítása nélkül. Azt hisszük ily kedvező viszonyok között csakhamar nálunk is ott diszlenék sok szövetkezeti gabonaraktár a vasuti állomások tőzsomszédságában.

Franziaország. A warrant-törvény módosítása. A mezőgazdasági szövetkezetek majd minden oldalról elégtelenségüket fejezik ki a warrant-törvény kezelési drágasága miatt. Néhány megtartott közgyűlésein a következő határozatot fogadta el:

Az 1898-ik évi augusztus 11-én hozott dekretum, mely a warrant-törvény alkalmazási módját írja elő czélját tévesztette. Az ajánlott levelek megírása, a jegyzőkönyvek beszerzése s iktatása s a bizonylatok kiadása körül a kölcsönvevőknek oly megerheltetést vonják maguk után, melyek ha nem töröltetnek — a jelzáloghitel e szentesített formája gyakorlati alkalmazását aligha fogja megérthetni. Egy 1000 frankos kölcsön például csakis a jegyzőkönyvek megszerkesztésével; belekerül 5 frank költségbe, ez már magában véve 3 hónapi idő alatt 2% tehernek felel meg. Igen ám, csak hogy ezen jelzett 5 franknyi kiadáshoz még ezenfelül 2 frank 50 cm.-nyi bélyegilleték megfizetésére is utal a törvény s így a hivatalos eljárás körüli költségek már 7-50 cm.-ra emelkedtek; vagyis 3%-nak felelnek meg. Tekintve már most, hogy a hitelező, ki a warrantot leszámítolva 3-4% szed törvényesen, bár egy kis commissió felszámításával, a kamat rendszeren 6%-ra emelkedik fel, látható, hogy a warrant jelzáloghitelhez fordult adós éppen 9%-ot fizet, ami bizony megtehetősen drága kölcsön! Már most a gazdasági egyesületek s szövetkezetek minden igyekezetekkel oda akarnak hatni, hogy az augusztusi dekretumot egy olyannal cseréljék fel, mely a warrant-törvény alkalmazását jelentékenyebben olcsóbb tarifák mellett tegye lehetővé.

Számos képviselő már készül nagyszabású beszéddel interpellálni az igazságügyi minisztert, ha a modifikáció a legközelebbi napokban meg nem történne.

Belgium. Az üszögös buza importja. *Petermann A.* a belga állami növénykísérleti állomás igazgatója legutóbb miniszteréhez intézett jelentésében a következőket mondja:

„A Duna mentéről hozott buza importja ellen ismételve kell felszólalnunk, mert minduntalan arról győződünk meg, hogy az onnan érkező buza az üszög (*Tilletia caries*) gomba csiráival van fertőztetve. Már 1896-ban kijelentettük, miszerint az „élelmezési szolgálat” által forgalomba hozott buza úgy ipari, mint mezőgazdasági célokra alkalmatlan. Nagyon sajnálatos, hogy a közegészség ellenőrei hivatkozván a fertőztetett mag egy újabb tisztítási módjára, a mienkkel teljesen ellentétes nézetet nyilvánítottak s a bajt csakis mezőgazdasági oldaláról mérlegelték.

Ha a Duna vidékéről érkező buza behozatalát eltiltanánk Belgiumba, mindenestre akadna sok közzgazdasági tekintély, mely nem késnék a belga paraszt protekcióját látni abban. Dehát csakugyan hagyjuk-e azért földmiveseinket a gabona legádázabb kryptogamjával küzködni, csak hogy az idegen termék bejöhessen hozzánk?

Hisz *Kühn* már ezelőtt 30 évvel sarkalatos kísérletekkel mutatta ki, miszerint az üszög csirája évek hosszú során még akkor is megtartja csiraképességét, ha az állatok emésztőszervezetén ment keresztül. Már most az a kérdés, ha szabad a fertőzött gabona behozatala korlátlan mennyiségben, akkor mi nek vesződni az üszög elleni védekezéssel?

Nézetünk odairányul, hogy a dunamenti gabonabehozatal csakis a legszigorubb ellenőrzés mellett engedtessek meg. A fertőzött buza behozatalát pedig meg kell tagadni. Ebből az importációk azt a tanuságot fogják meríteni, hogy az üszög elleni általános kötelező védekezést fogják magoknál meghonosítani.”

Eddig a belga gazda véleménye, mely figyelmeztetésül szolgálhat, hogy csakugyan jó lesz a tanácsot megfogadni s meg kell páczolni mindenféle gabona vetőmagját, nehogy egy szép nap arra ébredjünk, hogy terményünk elől a belga sorompót azért eresztették le, mert fertőzött voltánál fogva, veszedelem nélkül nem lehetett az országba eresztetni.

IRODALOM.

A műtrágyázás a gyakorlati életben. Irta: *Müllhoffer Sándor.* Kiadja: *Vitéz A.* gazdasági szakkönyvkereskedése Kassán. Ára: 80 kr.

Szerző 58 lapra terjedő kis munkájában, a gyakorlati gazdáknak kíván utmutatást nyújtani, a műtrágyák helyes alkalmazásáról, mert mint ő írja, még nem találkozott olyan gazdával, aki a helyesen alkalmazott műtrágya után eredményt nem mutatott volna föl s az oly esetekben, midőn a műtrágya hatástalan volt, mindig a helytelen kezelésben találta a balsiker okát. Ha e nézetet nem is osztjuk, mert a hatás elmaradásának a helytelen alkalmazáson kívül egyéb oka is lehet, annyi tény, hogy a gazdáknak egy jelentékeny része nagyon helytelenül jár el a műtrágyák alkalmazásánál és ezért az oly munka, melynek czélja megtanítani a gazdákat a műtrágyák okszerű alkalmazására, bizonyára nagy szolgálatot tesz. A szerző azonban a kitűzött czélt nem érte el teljesen, mert munkája nem minden tekintetben nyújt a gazdáknak kellő felvilágosítást.

A műtrágyák alkalmazása című fejezetben az mondatik: „Minden egyes esetben olyan műtrágyát használjon a gazda, a milyenre szüksége van. De melyik az a műtrágya, hogy találja el azt a gazda minden adott esetben? Ez a nagy kérdés.”

Erre a kérdésre kíván a szerző megfelelni, úgy, hogy a gazda képes legyen helyesen műtrágyázni előzetes kísérletek nélkül.

Nagy érdekléssel s kíváncsisággal olvastam e fejezetet, mert aki ezt tudja, az képes az eljárást nagyon megegyeszerüsíteni, sajnálatos kellett azonban tapasztalnom, hogy bár ismételve átolvastam, teljes tájékozást nem nyertem, ma éppen oly kevésbé tudom, mint e mű megjelenése előtt, miképpen alkalmazhatja a gazda a műtrágyát a legnagyobb haszonnal előzetes kísérletek nélkül.

A munkának szerintem egyik gyenge oldala, hogy a szerző tulságosan is hiva a műtrágyázásnak, ami mindig az objektivitás rovására megy. Az olyan kijelentések, mint: „Minden növény alá használhatjuk a műtrágyát s a helyesen alkalmazott műtrágyázás mellett bármely sorrendben eredménytel termelhetjük a növényeket”, (15. old.) a gazdákat inkább elriasztják a műtrágyázástól, sem hogy hivatásuk tennék. Ezen mondat ugyanis a maga egészében teljesen hibás, mert használni ugyan használhatunk minden növény alá műtrágyát, de hogy lesz-e haszon belőle, azt nagyon is kétségbe merem vonni, másrészt meg azt tartom, hogy a növények helyes egymásutánját akkor is be kell tartani, ha mégaunyi műtrágyát alkalmazunk is, különben egy pár év múlva nagyon is megbánjuk a műtrágyázás gazdálkodást, egy-két évig csak meglehet az ilyet tenni, de később nagyon kedvezőtlen tapasztalatot tennénk, azért az még nem bizonyít semmit, hogy szerző árpa után termelt szuperfoszfátos buza magyar holdankint 620 kgot, a zabosbüköny után termesztett 700 kgot termelt, vagyis csak 80 kgrmmal többet, mert egy év tapasztalata itt mértékadó nem lehet, több év tapasztalata után pedig bizonyára megfogunk győződni ezen eljárás helytelenségéről.

Eppen így teljesen téves nézet, hogy a műtrágya bizonyos mértékig a mélyművelést

helyettesítheti, vagy az, hogy a műtrágyára kiadott pénz minden évben megkapjuk a fokozott terméseredményben.

Különösnek tartom, hogy a szerző, ki a trágyázás teóriáját ismeri, az írja, hogy a gazdák bátran vásárolhatnak különféle kevert műtrágyanemeket, ha a gyáros a beltartalomért szavatol. A gazda szerintem sohasem cselekszik helyesen, ha ily keveréket vásárol, mert a gyáros nem tudhatja mily arányú keverés lesz a különböző viszonyok között a megfelelő.

Az se hagyható figyelmen kívül, hogy a keverékrágyában mindig drágábban vásárolja a gazda a ható anyagot, mintha külön-külön veszi és otthon keverteti a megfelelő arányban.

A szerző a gazdáknak azt ajánlja, hogy az árpa alá nehezen oldódó foszforsavtrágyát használjanak, már pedig az eddigi tapasztalatok tulnyomó része azt bizonyítja, hogy az árpa alá a könnyen oldódó foszforsav lesz a megfelelő. Egy helyen tett tapasztalatból nem szabad általános szabályt levonni és az eddigi tapasztalattal ellenkező eljárást ajánlani a gazdáknak.

A felsorolt és ezekhez hasonló hibák nagyon csökkentik e munka értékét, mely különben jó tanácsal is szolgál és több, bár igen érdekes a gyakorlat köréből vett trágyázási eredményt közöl. Cs. S.

Gazdasági vezérfonal gazdák használatára. Irta: *Rovara Frigyes* és *K. Ruffy Pál.* Alsó-Lendva, 1898. Ára 1 frt 50 kr.

A vezérfonal két szerzője gazdaközönségünk előtt nem ismeretlen. Mindkettő tekintélyes uradalmak élén álló általános elismert gazdasági szaktekintély, akiknek már hivataluknál fogva is kedvező alkalmuk nyílik korunk modern gazdasági vívmányait kipróbálni s azokról illetékes ítéletet mondani; mindkettő azonkívül már évek óta szép sikerrel a szakirodalom terén is működik; minélfogva teljes garanciát nyújtanak aziránt, hogy a gyakorlati gazdáknak szánt vezérfonalban tapasztalataik gazdag tárából azt fogják nyújtani, amire a gazdálkodóknak jelen sulyos viszonyok közt elsősorban szükségük van.

És ezen feltevésünkben nem is csalódtunk, mert a 232 lapra terjedő Vezérfonalban megtalálja a kisebb gazda mindazt értelmesen és eléggé részletesen tárgyalva, amire ugy az általános és részletes növénytermelés, mint az általános és különleges állattenyésztés köréből, — beleértve a baromfitenyésztést is, — gazdasága okszerű kezelése szempontjából figyelemmel kell lennie.

A mű kiváló előnyére szolgál továbbá, hogy benne a fontosabb kérdések, mint különösen a műtrágyázás és a takarmányozás kérdése kellően kidomborítva vannak.

Ellenvetésünk csak a növények életéről szóló fejezet ellen van, melyben néhány téves állítással találkozunk.

Az mondatik pl. a 20. lapon, hogy „a növény csak úgy táplálkozik, mint az állat” és hogy „ásványi tápszerek fölvételére valók a törzs és a levelek”, mely tételek bizonyára csak elnézésből kerültek a különben nagy gondal megirt mübe.

A könyv befejező részét a gazd. üzletten képezi, melynél csak azt nélkülözzük, hogy a rendszeres és tervszerű gazdálkodásnál kövendő főbb elvek benne kellően kidomborítva nincsenek, azonkívül néhány arányszám ellen is van kifogásunk.

Az állittatik ugyanis a 227. lapon, hogy erős marhatartásnál egy darab számos haszonállat esik egy kat. holdra, gyengénél $\frac{1}{2}$ drb és közönségesnél $\frac{3}{4}$ drb. Itt bizony nagyon elvetették szerzők a sulykot, mert széles Magyarországon oly gazdaság nincs, melyben kat. holdanként egy számos márhát tartának, hiszen egy hold takarmánytermése nem is elegendő egy számos marha eltartására egy

éven át; nagyon meglegszünk, ha három kat. hold szántóra egy számos marha jut, a legtöbb gazdaságban bizony csak minden 4—5—6 holdra jut egy-egy számos állat s azért nem képesek a szántóföldet kellőképpen megtrágyázni.

Ezen csekély kifogásoktól eltekintve ezt a nép nyelvén értelmesen megírt és gazdag tartalmu művet olyannak kell kijelentünk, melyről valóban kívánatos, hogy abban a rétegben, melynek szánva van, minél nagyobb elterjedést nyerjen, mely czélt különösen egy lehetne könnyű szerrel elérni, ha a szóban forgó mű az ujabban divatba jött s a kormány támogatásában is részesülő népszerű gazdasági előadások hallgatóinak vezérfonalnak ajánlatnék, amire az érdekelt körök figyelmét különösebben is felhívjuk. *Hensch Árpád.*

LEVÉLSZEKRÉNY

Kérdések.

374. kérdés. Mosáskor a szappanos lé minden haszon nélkül a pusztá földre öntetik ki. Vajjon kárt tenne az, aki ezen szappanos levét gyümölcs- vagy akáczfára, vagy talán szőlőre öntöztetné?

Török-Szt.-Miklós.

K. S.

375. kérdés. Mi a táparány a szárított és vermelt cukorrépaszelet között?

Hogy legcélszerűbb a szárított répaszeletet etetni és mily mennyiségben?

Sz. I.

376. kérdés. Ez évben egy nagyobb szabású és igen díszes nagy virágházat építtettem, s takaróul a szalmapapírcsokot mellőzni óhajtanám, mert ezek eicsufítják az épületet, kérném, sziveskednének tudatni, milyen takarót használnak, a mi csinosabb lenne s hol szerezhetem azt be?

R. B.

Feleletek.

Levezetőcsatorna. (Második felelet a 366. sz. kérdésre.) Körülbelül 4 frt 50 krból folyóméterenkint, tehát 440 frtért megcsinálták a 75 métert vörösrézből, ami moslékvezetékként örökös s így megmenekül az elcsurgástól, megdugulástól és reperácziótól, ami a legjobban készített ezement vagy téglá, esetleg fűcsatornánál előáll.

Vascső moslékvezetékeknek nem ajánlható, mert 3 évig sem áll ellent. *Ugron Zoltán.*

A szappanlé trágyaértéke. (Felelet a 374. sz. kérdésre.) A szappan, már t. i. az általánosan használt nátronszappan, növényi tápanyagot nem tartalmaz és ezért a szappanos viznek trágyázó hatása nincs. *Cs. S.*

Cukorrépaszelet etetése. (Felelet a 375. sz. kérdésre.) Δ A szárított cukorrépaszelet a Th. Dietrich J. König-féle tabellák szerint átlagban 89.5% szárazanyagot, 7.9% fehérjét, 1.3% zsírt és 63.1% emészthető szénhidrátot és nyers rostot tartalmaz.

Táparány: 1:8.0.

A bevermelt (savanyított) cukorrépaszelet átlagban 11.5% szárazanyagot, 1.1 fehérjét, 0.1% zsírt és 7.3% emészthető szénhidrátot és nyers rostot tartalmaz. Táparány: 1:6.8.

A szárított répaszelet, amint az a fenti elemzésekből is kitűnik, jóval több értékes tápanyagot tartalmaz, mint a besavanyított és így természetesen a tápláló értéke is jóval nagyobb annál.

A szárított répaszelet 6—7 kg.-nyi mennyiségben etethető hízó ökrökkel, fejenként és naponként, 2—4 kg. széna és ugyancsak 2—4 kg. proteindus abraktakarmány adagolása mellett. Fejősteheneknek elegendő 4—4½ kg.-ot adagolni naponként és fejenként. *J. G.*

Növényházi takaró. (Felelet a 376. sz. kérdésre.) Kár volt a „díszes növényház” készítése előtt ezt a kérdést fel nem vetni, mert

akkor azt tanácsoltuk volna, hogy tessék *kétsős ablakot alkalmazni*, a midőn takaróra egyáltalán nem lett volna szükség. Igaz, hogy ez megdrágította volna az építkezést, de ez csak látszólagos lett volna, a mennyeiben a kétsős ablakot aképp kellett volna készíteni, hogy az ősszel felrakható, tavasszal pedig leszedhető lett volna és így a melegegységhez lett volna inkább azonban palántagyakhoz lett volna alkalmazható, a midőn egy csomó melegágyi ablakot helyettesített volna, vagyis kétféle célra lettek volna felhasználhatók. Ha ez most még pótolható lenne, úgy tessék ezt alkalmaztatni; mert az ilyen kétsős fedelű házakban a hőmérsék sokkal állandóbb, mint a szimpla fedelűekben. Ha pedig az már ki nem vihető, akkor — feltéve, hogy a ház alakja ezt megengedi, t. i. nem íves tetőzetű, deszkák használhatók fedésre, mint ez a legtöbb növényháznál tényleg alkalmaztatik is. Ezek aztán nem piszkítják el a környéket és erős fagyok után melegebbet tartanak, mint az ártótt és csonttá fagyott szalma-takarók. Ezek nyáron árnyékolásra is felhasználhatók. Erre különben ritka, de erős szövésű szakvászor is nagyon célszerűen alkalmazható. Ha végül a ház alakja a deszkával való fedést kizárna, abban az esetben *coccus-rost* kötelékből, a melyet kévékötésre is használnak, kell házilag takarókat fonatni, egészen úgy, a mint ezt szalmából fonják. Ezek tartósabbak és nem piszkítanak.

Coccus-rost-kötelek beszerezhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, Alkotmány-utca 31. Tessék a legvastagabb fajtát kérni vagy előbb mintát hozatni és ezek után a megrendelést eszközölni. *A. D.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1439
A sárosi gazdák. Sz. Z.	1440
Gazdasági kiállítás Eperjesen.	1444
Gazdasági gépészet.	
A nemzetközi terménytisztító-gépversenly és díjmentes gépei. <i>ifj. Sporzon Pál.</i>	1441
Allategészségügy.	
Gümőkör kongresszus Párisban.	1443
Külföldi szemle.	1444
Irodalom.	
A műtrágyázás a gyakorlati életben. <i>Cs. S.</i>	1445
Gazdasági vezérfonal gazdák használatára. <i>Hensch Árpád.</i>	1445
Levélszekrény.	1446
Vegyések.	1446
Kereskedelem, tőzsde.	1448
Budapesti gabonatőzsde. — Szeszüzet. — A központi vásárcsarnok árjegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár.	1449

Hálokozás. Dr. *Robitzek* József budapesti ügyvéd, a budapesti kamara volt h. elnöke, Pest-Pilis-Sóit-Kiskún vármegye törvényhatósági bizottság tagja s OMGE. tag múlt hó 29-én, életének 46-ik évében Dukán meghalt.

Házasság. *Réthy* Pál pusztaperosi bérlő október hó 12-én tartja esküvőjét *Klein* Emma kisasszonnyal Pusztá-Csarabahnán. *Vimmer* Lajos gazdatiszt folyó hó 11-én tartja esküvőjét *Jaklitsch* Anna kisasszonnyal Hont-Vískén.

Luxuslövásár. Az OMGE. és a Budapesti Tattersall részvény-társaság által rendezett XI. őszi luxuslövásár folyó hó 2-án nyílt meg a Tattersall telepén. A vásárra bejelentett 249 db ló közül 236 db jelent meg. A magántenyésztők által felhozott nem tekintélyes számú luxuslovakon kívül az állami ménesek számfelüti fiatal kanczái és kisorolt öreg tenyészkancaizái is felhoztattak, számszerint 159 db. Ez utóbbi körülmény bénítólag hatott a magántenyésztők lovainak értékesítésére, nemcsak azért, mert a rendes pályát már az

első nap délelőttjén teljesen lefoglalták az állami lovak elővezetésére, de a vásár második, sőt harmadik napján is az állami lovak árverezése miatt a magántenyésztők lovai teljesen leszorultak a pályáról s csak annak külső, a közönség által hozzá nem férhető részén és a belső udvaron voltak elővezethetők. E mellett a két napig tartó árverés teljesen elvonta a vevők figyelmét a privat lovakról. Mindenesetre szükségesnek tartjuk, hogy a jövőben megfelelő eljárás hozassék be az állami lovak felhozatalánál és árverelésénél, mert a mostani eljárás a luxuslövásárok sikerét teljesen lehetetlenné teszi. A vásáron különben számos külföldi vevő jelent meg főleg Ausztria és Németországból, de vannak vevők Oroszországból, Galicziából, Svájc, Szerbia, Bulgária, Románia, és Görögországból is, kik azonban főleg állami lovakat vásároltak. Az első két napon mindössze 36 db privat tulajdonban levő ló kelt el 15,250 frtért, vagyis átlag 510 frtért darabonként. Valószínű ugyan, hogy az utolsó napon — mint rendszeren — az adás-vétel nagyobb arányokat fog ölteni, de kétségtelen, hogy a tavaszi vásárok eredményét a jelenlegi vásár elérni nem fogja. A vásárra hezött kocsilovak közül kitűnnek: *Károlyi* Sándor gróf, *Herzfelder* Pál, *Wolkenstein* Oswald gróf, *Dessewffy* Miklós gróf, *Bezerédj* Adorján, *Tumbász* Lázár, *Berchtold* Miklós gróf, *Neuländer* Kálmán, *Koloncsics* Jakab, *Vay* Arnold báró, *Rósa* József, *Aczél* József, *Bay* Géza, *Herzog* Mór Lipót, *Hadik* János gróf, *özvegy* dr. *Mészáros* Károlyné, *Drágly* Sándor, *Lyka* István és *Benedek* Jenő fogatai. A nyerges lovak közül a *Dessewffy* Aurél gróf, *Déghy* Mátyás, belatini *Braun* Géza és *Szapáry* Gyula gróf hátaslovak.

A Baja-Báttaszéki dunai áthidalás ügyében, mely már huszonöt éve foglalkoztatja az ország gazdasági köreit, vasárnap id. *Perczel* Miklós Baranya vármegye és Pécs szabad kir. város volt főispánja elnöklésével népes értekezlet volt, melyen mintegy háromszázan vettek részt Baranya, Bács, Csanád, Csongrád, Pest, Somogy, Tolna megyék, az érdekelt gazdasági egyesületek és kereskedelmi kamarák részéről. Az értekezletnek az előkészítő bizottság munkálatairól az elnök tett jelentést, melynek egyhangú és örvendetes tudomásul vételével megválasztattak az értekezlet elnökévé id. *Perczel* Miklós, a'elnökké: gróf *Teleki* József a pestmegyei gazd. egylet kiküldöttét s *Majorossy* Pécs sz. kir. város polgármesterét, jegyzővé dr. *Lemberger* Armin szerkesztőt választotta meg. Az értekezlet tulajdonképpeni tárgyát azon memorandum képezte, amelyet a nagybizottság jegyzője dr. *Lemberger* Armin terjesztett az értekezlet elé. A tárgyhöz hozzászóltak *Bartal* Béla a tolnamegyei gazd. egyesület elnöke, *Littke* József, a pécsi kereskedelmi kamara elnöke, *Rubinek* Gyula, az OMGE. kiküldötte, akik által javaslatba hozottak figyelembe vételével az értekezlet a nagy gonddal és szakértelemmel kidolgozott memorandumot egyhangulag elfogadta s elhatározta, hogy október hó 24-én egy az összes érdekelt testületek kiküldötteiből alakított monstre-küldöttség útján a memorandumot átnyújtja a miniszterelnöknek, a kereskedelmi-, földmívelési és pénzügyminisztereknek, a pártok elnökeinek egyuttal egy állandó bizottságot választott, melynek feladatául tűzte ki, hogy a kérdést napirenden tartsa s mennyiben a kormánytól biztosítékok nem nyeretnének az áthidalás közeli megvalósítása tekintetében, úgy tegye meg a bizottság a szükséges lépéseket az áthidalásnak magánvállalkozás útján való létrehozására. E fontos kérdéshez különben legközelebb mi is hozzászólunk.

Állatok bélyegzése. Az állatoknak törzsükön sütővással való bélyegzéséből származó károsodás meggátolása czéljából a földmívelésiügyi miniszter ismétellen felhívja az érdekelt gazdák figyelmét arra, hogy jövőre a tűzesossal való bélyegzést vagy teljesen mellőzzék, vagy pedig azt a törzs helyett az állat szarván, eset-

leg állkapcsán alkalmazták. Az állategészségügyi szempontból hatóságilag eszközözlendő bélyegzés módja azonban továbbra is változatlanul fentartandó.

Csikós kanczák jutalomdíjazása. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület létenyészési bizottsága m. hó 27-én osztotta ki a közügyek érdekében áldozatkész elnöke br. Vécsey József által e célra ajándékozott 200 korona készpénzt és 60 korona áru díszdíjakat a nagyvár alkalmával elővezetett 3 legjobb igás csikós kanczának. A bíráló bizottságot a következők képezték: Domahidy Sándor biz. elnök, Svaizer Gábor, Kovásznay Zsigmond, Domahidy István, Kovács Jenő és Kende Zsigmond. Az elsőnek kitűzött 100 korona készpénzt és egy díszes magyar nyerges Veres Lajos matolési gazdálkodó saját nevelésű kanczája „Szultán” angol félvértől származott hat hónapos méncsikóval nyerte el. A második díj kitűzött 60 korona készpénz és egy értékes kantár, Sepsy Miklós egri földbirtokos angol félvértől származó 5 hónapos kancza csikójával elővezetett saját nevelésű 9 éves kanczájára adatott ki. Végre a harmadik díj kitűzött 40 korona készpénz és csengőkkel ellátott nyakló Madarassy István matolési gazdálkodó „Szultán” nevű angol félvértől származó 5 hónapos kancza csikójával elővezetett saját nevelésű felvér kanczájának lett ítélve.

Izgató ujság. Most, miután túl vagyunk azon a tapasztalaton, hogy a szociális sajtó mennyire képes volt megzavarni a nép józan felfogását, nem egészen érdektelen megfigyelni, milyen modorban osztja az igazságot egyik-másik purifikált szociális ujság. A „Népszava” cz. lap 66. számában például a következőket olvassuk a többiek között: „Lelketlen a csongrád megyei mágoesi uradalom és a hozzá tartozó birtokok intézősége, ki 30 arató gépet hozatott nyárára, mely annyi kárt tett, hogy a saját számításuk szerint, ha a munkásoknak 7-edrésért adták volna aratni, akkor sem került volna annyiba az aratás. Pedig a munkások 10-edrésért is örömezt aratták volna, de az uradalom nem adta volna, ha talán ingyen learatták volna is, mert ő minden áron kiakarta elégíteni bosszuszorgóját. Így cselekedett az utolsó nyáron a birtokosság nagyrésze; kárt szenvedett inkább, csak hogy bosszút állhasson. Veszélyes játék! Mi nem tartjuk a földmivelő munkásságot olyan ügyefogyottnak, mint a nemes „intelligencia” s éppen azért tudjuk, hogy a népet sokáig csalni nem lehet stb.” Ha ez nem igazság, ugy mi nem ismerjük ennek a szónak a jelentőségét. Izgatás, még pedig rosszhiszemű, mert ismert dolog, hogy a birtokosság általában véve a leghumánusabb magatartást tanúsította a munkásokkal szemben. A munkásnép azonban olvasván az ilyesmiket, nem csoda, ha megvadul. A nép helyzete csakugyan kereszttűznek van kitéve. Egyfelől az antiszociális lapok hunczutozzák le a népműködőket, másfelől a szociális lapok deklarálják csalóknak az uriszlályt; erre még a legjózanabb elme is kétségkedni kezd. Ez a hadviselés nem nagyon nyugtat meg bennünket abban az irányban, hogy az izgató szociális sajtó az antiszociális sajtóban megtalálta a maga hatásos ellenszerét. Érdekes egyébként, hogy az idézett lap szóbanforgó száma egy cikk miatt lefoglaltatott s csak ennek kihagyásával nyert a második kiadás bírói jóváhagyást, amit az ujság nagy garral hirdet is. Az itt idézett állítások tehát annál inkább az igazság látszatával bírnak a munkás olvasók előtt, mert hisz a lap homlokán áll, hogy azok az államhatalom jóváhagyásával láttak napvilágot.

A Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete most tartott évnegyedes ülésén a tőzsdei határidőzlet kinövéseinek szabályozását is szorgalmazza. Ez irányban a következő határozati javaslatot fogadja el. A vidéki malomiparosok országos egyesületének igazgatósága elhatározza, hogy fölterjesztést intéz a keres-

kedelemügyi miniszterhez abból a célból, hogy a budapesti áru- és értéktőzsdén folytatott termény-határidőzlet reformálása, sőt esetleges beszűntetése tárgyában még ez évben Budapestre országos szaktanácskozást összehívni és e tanácskozéhoz a malomipar képviselőit is meghívni kegyeskedjék.

Vetőgépverseney Hód-Mező-Vásárhelyen. A hódmező-vásárhelyi gazdasági egyesület, a magyar királyi földmívelőiskola telepén, 1898 október 17. napján vetőgép-verseneyt rendez. Versenyre bocsátatik minden rendszerű vetőgép, mely az egyesület titkárnál 1898. október 14. ig előzetesen bejelentve és ugyanezen határidőre a hm.-vásárhelyi gazdasági egyesület címére bérmentve leküldve lett. A gépgyárosok a titkárnál a gép nevét, jegyzékszámát, vetési szélességét, a vetőcsövek egymáshoz való távolságát, a verseney előtt bejelenteni tartoznak. A bírálat kiterjed egy a gép alkatrészeiben, mint annak működése közben, a vetőgépeknél bírálat tárgyát képezni szokott minden lényegesebb dologra. Versenydíjakul a vetőgépeknél: I. díj arany érem, II. díj ezüst érem, III. díj bronz érem fog a hm.-vásárhelyi gazdasági egyesület a bíráló-bizottság ítélete alapján a nyertes gépek tulajdonosainak általadni. Kedvezőtlen idő esetén a vetőgép-verseney a gyárosokkal történt közös megállapodás után későbbi időre halasztatik el és a gazdasági egyesület a vetőgép-verseneyre írásosan történt jelentkezés után minden esetleges visszalépést a gazdaközönség tudomására hoz.

A husszükség s az amerikai trichinásus. A hamburgi hentesek nagy panaszszal voltak eltelve az ottani kereskedelmi kamra ellen, mert nem fejtelt ki elégséges energiát a huszárlat megszüntetése dolgában. Most magok ellen zudították avval a német gazdák közvéleményét, kik azt tartják, hogy minden német ellensége kell, hogy legyen, a husárlatbehozatalnak — nemcsak a gazdák s hentesek szempontjából indulva ki, hanem a közegészség okáért is. Az amerikai füstölthussal hazaló hentesek s kereskedők avval érvelnek, hogy még eddig, a tőlük vásárolt áru élvezete folytán senki sem betegedett meg, sőt tovább nemek s azt állítják, miszerint nem igaz, hogy az amerikai füstölt husban trichinák vannak. Ennek ellenében meg a szakértői vizsgálatok megállapították e hus bőséges trichinátartalmát. A gazdák most Salamoni ítélettel kívánják a kérdést megoldatni. Azt követelik ugyanis, hogy azok, kik a hus trichinamentesége mellett kardoskodnak, egyenek e husból s ha meg nem betegszenek attól, akkor a gazdák pártja elhízi szavaik igazságát. A német gazdáknak ugyanis meggyökeresedett a vélemény, miszerint az amerikai hus annyira saturálva van a trichinák által, hogy bármily tartós főzés, sütésnek vetessék is alá, az annak daczára közveszélyes lesz az egészségre. Igazán csodálatos, hogy a nagy husszükség mellett mégis az amerikai trichinásus hus jut át könnyebben a német határon s az egészséges magyar áru bevitelére elé különbnél-különb nehézségek gördítenek!

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy a Vaskapun beállott kis vizállás miatt beszűntetett, az Orsova fölött fekvő állomásokról az Orsova alatt fekvő állomásokra és viszont irányuló áruforgalmat ismét felvette.

Allatorvosi poliklinika. Az állatorvosi akadémián létesített poliklinikai intézmény feladata a székesfőváros területén és annak közvetlen környékén díjtalan állatorvosi segélyt nyújtani állatok belső és külső megbetegedési, valamint szülési esetek alkalmával. Az akadémia igazgatóságához levélben, táviratilag vagy telefon útján intézett megkeresésre, melyben a felmerült megbetegülés természetét röviden meg kell jelezni, az illető szakma tanára, vagy tanársegéde néhány hallgató kíséretében az eset színelhelyre kirándul és a szükségesnek mutatkozó ke-

zelést foganatosítja. A kiszállítás, valamint az első segély nyújtása teljesen díjtalan. Kívánatos, hogy az állattulajdonosok ezt az új intézményt, mely a külföldön már nagyon kifejlett, saját érdekükben minél sürűbben vegyék igénybe.

A mezőgazdasági munkások nyugdíjintézet. A mint a francziák meghonosították magok között a kölcsönös hitel-egyesületeket, épp ugy teszik most az elaggott gazdasági munkások nyugdíjintézetével is. A *montmarault-i s castelnaudrai* próbapénztárak fényesen váltak be s az intézményt most kezdik az egész országban népszerűsíteni. A *Charoute-Inferieur*-ben alakult egy ily kölcsönösségen alapult nyugdíjintézet s az alakulás alkalmával ez elnök az alábbi beszédben méltatta az társulás célját. — „A franczia gazdasági munkás, az ország leghasznosabb s legnélkülözhetlenebb tagja a társadalomnak, de az eddig létező intézmények jótéteményéből még alig vette ki a maga részét. A kölcsönös szövetkezetből eredő áldásból ő mentől kevesebbet élvezett. Végre ki is tanította volna rá? Kora fiatalágától kezdve a mezőgazdasági munkákkal lévén elfoglalva; szántogat-veget, míg fizikai ereje győzi. De az ifjuság sem tart örökké. Az ember elaggodik, önmagával lesz tehetetlen s végre abba a sirba kerül, melyet az elaggottak menhelyének neveznek. Mennyire másképp ütött volna ki a munkás sorsa, ha 65 éves korában nyugdíját élvezve vonulhatott volna félre! Ha már az ipar emberének meglehet kölcsönös egyesülés folytán nyugdíja öreg napjaira, miért ne legyen a gazdasági munkásnak is, ki mindenesetre keservesebb fáradság árán jut ahhoz, mint bármely iparbeli kollegája. Am a szegény földmives mig bírja magát, igát huz s ha már munkaképtelenné lesz — öreg napjaira még a száraz kenyere sincs biztosítva. A dolgok menete többé így nem tűrhető. A gazdasági munkás nap-számdíjából egy parányi rész ezután a kölcsönös pénztárba kerül, melynek tartalma a kegyes adományok s állam szubvenziójával szaporodván — az elaggott munkásnak öregnapjaira, biztos kenyerét fogják biztosítani élete fogytáig. A belügyminiszter természetesen siet a gomba módra származó gazdasági nyugdíjintézetek alapszabályait helybenhagyni, hogy mentől hamarabb működhessenek.

A nép ellensége. A bakkávé szolgált rá erre a disztelen jelzóra. Mindeki, a ki a kávénak ezzel a fajtájával él, előbb-utóbb a t fogja tapasztalni, hogy károsan hat a szív és az idegek működésére, és az utolsó pár év tapasztalatai megmutatták, hogy a bakkávének ez a kártevő hatása gyakran akkora, hogy a szívbénülésnek közvetett előidézője. Azonkívül évenként sok millióba kerül a bakkávének külföldről való behozása, ugy, hogy méltán lehet a nép ellenségének nevezni. De nagy azoknak a száma, a kik már megtanulták, hogy a bakkávé helyett legjobb a Kathreier-féle Kneipp-malátakávé használni, a mely mint potkávé nemcsak enyhíti a bakkávé káros hatását hanem tisztán is élvezhető. Mint minden jót, ezt a malátá-kávé is nagyban hamisítják, de a gondos és óvatos háziasszonyt nem lehet félrevezetni, jól ügyel az arra, hogy eredeti csomagolásban kapja a Kneipp páter képmásával elátott kávédobozt.

Amerikai mezőgazdaság

Írta:

SZILASSY ZOLTÁN

az O. M. G. E. szerkesztő titkárja.

A 352 oldalas, finom papírra nyomott, 102 képpel díszített munka

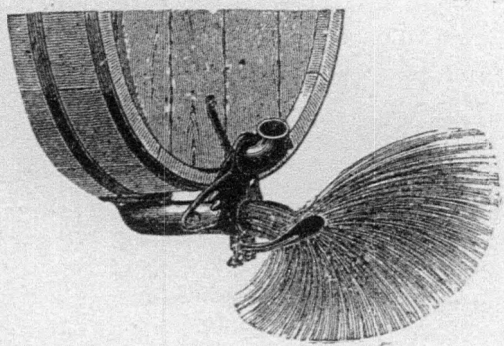
bolttí ára 4 forint;

O. M. G. E. tagok és a „KÖZTELEK” előfizetői

3 ft 50 kr.

kedvezményes áron rendelhetik meg

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában
(Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

Trágyalé-szórócsapok

I. sz. a hordó aljára erősíthető, darabonként frt 8.—
II. sz. a hordó ajtóra erősíthető, darabonként frt 7.—

Legjobb minőségű

kékgálicz buzapáczolásra

100 kilogrammonként 24 frt.

Mintákkal készséggel szolgál

Schottola Ernő

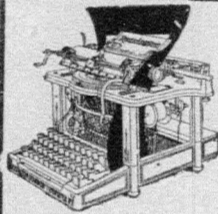
Főüzlet: **Budapest.** Gyár:

VI., Andrassy-ut 2. VI., Révay-utca 16.

(Foncière-palota).

Sürgőnyezim: SCHOTTOLA, BUDAPEST.

**„REMINGTON“
IRÓGÉPEK
VILÁGHIRŰEK.**

VALLÁS-és KÖZOKTATÁSÜGYI
magy. kir. minister

Kivonat a

Hivatalos Közlönyből.

„A vallás és közoktatás-
ügyi magy. kir. minister a
Remington írógépet (kapható
Glogowski és Társa budapesti cégénél Erzsébet-tér
16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanint-
ézetek részére leendő beszerzésre ajánlja.

**Festékpárna mellőzve. — 4-szeres billen-
tyű 8-szoros helyett. — Legfinomabb
acélszerkezet. — Közismert nagy tartós-
ság. — Központi vezeték nélkül. — Tel-
jes magyar és német billentyűzet. — Min-
den betűnek csak 1 billentyűje. — Leg-
nagyobb sokszorosító képességgel.**

A REMINGTON nagy sikerrel használják.
A magyar bonyiák, horvát, osztrák, francia, angol
ország és az amerikai kormányok. — A magy. kir. bel-
ső földmivelés-, az igazság-, a honvédelmi-, és a vallás- és
közoktatásügyi miniszteriumok. — Fiumei kormányzóság.
Magyar parlament. — Magy. kir. Államvasutak igaz-
gatósága, M. kir. államvasutak igazgatója. — M.
kir. Államvasutak gépgyára. — Magyar általános hitel-
bank. — Ganz és Társa. — Budapest székes főváros, Kir.
tábla Budapest, Győr stb. — Gr. Károlyi Imre urad. igaz-
gatósága, Mágocs. — Magy. Mezőgazdák szövetsége
Bpest. Reá Jenő püspöki urad. bérlelő Veszprém. Dr.
Kéler Zoltán, gróf Festetics urad. ügyésze Budapest. —
Győri püspökségi központi iroda Győr. Osztr. m. államv.
társ. urad. igazg. Budapest. Zichy Nándor
gróf urad. számvonól hivatala Bpest., I., Krisztina-u.
22. M. kir. Állami jószágigazgatóság Arad.
Továbbá számtalan pénzügyminisztérium, gyárban, kereskedők-
nél, iparkamaránál, ügyvédoknél, megréknel, városoknál,
közjegyzőknél, erdészeknél, írónál, tanároknál, isko-
láknál, uradalmaknál stb. stb.

Remington írógépet kívánatra vételköleleztetés
ségünkre az ország bármely részébe díjmentes be-
mutatásra és az egyszerű kezelés begyakorlására
bárhova ugyancsak saját költségünkre küldjük ki
tisztviselőinket — Árjegyzék bérmentve és ingyen.

GLOGOWSKI és Társa BUDAPEST,
Erzsébet-tér 16.
Remington írógépek és Edison-mimeographok kizárólag
jogosított eladási telepe.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi
cég jelentése.)

Budapest, 1898. október 1.

Az időjárásban e hét folyamán végre fordulat
következett be. Kezdetben még száraz és derült időnk
volt, habár a hőmérséklet csökkent, később ugyan emel-
kedett, kapcsolatosan azonban bőséges csapadék követ-
kezett be, mely a száraz talajnak rendkívül előnyére
szolgált. Esőt az ország legtöbb vidékéről jelentettek
és így a mezői munkálatok is gyorsabban lesznek esz-
közölhetők. A nagyon alacsony vízállás is valószínűleg
rövidesen javuló leendő és a hajózást, mely az utóbbi
időben sok akadályllyal küzdött, is elő fogja segíteni.
Külföldön az időjárás a miénkhez volt hasonló.

A külföldi piacokon kezdetben tartott a szilárd
irányzat, később azonban visszaesés következett be.
Ez azonban főleg spekulatív befolyásra vezethető
vissza, mert prompt készáru továbbra is hiányzik és a
fogyasztás kényszerülve van a tulajdonosok követeléseit
figyelembe venni. Amerikában tartósan jó volt az ex-
portkereslet és a hét elején élénk fedezési hajlam is
mutakozott, miáltal különösen a folyó határidő volt
gyorsan emelkedő. Később azonban gyors visszaesés
következett be és az árak a multheti zárlat alá süllyedtek.
A későbbi határidők alig változtak. Angliában a fogyasz-
tás szintén magasabb árat adott meg, a forgalom
azonban gyenge maradt. Franciaországban az eladók
tanúsítottak előzékenységet, miáltal az árak némileg
csökkentek. A többi continenális piacokon a fogyasztás
továbbra is szívesen vásárolt és teljes árakat fizetett.

Nálunk a hangulat egy a kenyérmagvak, mint
takarmánycikknek iránt ártató volt, a forgalom azon-
ban mérsékelt.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelent-
hetjük:

Buza kezdetben jó vételkudvre talált és maga-
sabb árakat fizettek. A kereslet később azonban csök-
kent; a malmok tartózkodóbbak lettek és árengedmé-
nyeket követeltek annál inkább, mert az időjárás esőre
fordult és így nagyobb hajóhozatalok lehetősége volt
megadva. Az elért árelőny egy része tényleg veszen-
dőbe is ment. A hét vége felé azonban a kereslet is-
mét javult és a megszilárdult határidőpiac is lényeg-
esen hozzájárult, hogy az irányzat ismét kellemesebb
jellegű lett, miáltal az árak is a multhéthez viszony-
lítva alig tüntettek fel változást. Az összes forgalmat
180.000 mm. teszszük, a hetihozatalok 182.000 mm.
rúgnak. Külföldi buzáknak nem lévén kínálat, a forga-
lom is jelentéktelen maradt.

Rozs a hét elején szállítási czélokra még teljes
multheti árakon kelt el és 7-40 frtig jegyzeti helyben.
Az üzlet későbbi folyamán azonban a kereslet alább-
hagyott és csupán a fogyasztás eszközölt mérsékelt be-
vásárlásokat. A hangulat tekintettel a gyenge kínálatra,
mindazonáltal kellemes maradt és minőség szerint
7-15-30 frt, a hét végével 7-40 frtig is volt helyben és
Budapest távoliságában átvéve elérhető.

Arpa (takarmány és hántolási czélokra) mérsé-
kelt hozatalok mellett jó érdeklődésre talált és 10 krral
magasabb árakat ért el. Gyárosok épp úgy mint hizla-
lók minőség szerint 5-60-6-05 frtot fizetnek helyben
átvéve. Néhány tétel szeremvidéki áru helyben 5-90 frt
ért el. Állomásokon átvéve tiszavidéki és felvidéki áru
könnyen volt elhelyezhető. A vételen a belföldi fo-
gyasztás kevésbé vett részt és a kötött üzleteknagyobb
része külföldi számlára eszközöltetett. Tiszavidéki mer-
kantil áru 5-50-6- frt jobb minőségek 6-25-6-75 frt,
közép felvidéki áru 6-50-7- frt, finom és prima 7-25
8- frt között kelt el.

Zab nagyobbára vasuti érkezett és a kínálat
elég bő volt. A kereslet ugyancsak kedvező maradt és
az árak így szilárdan tartottak. Jobb minőségek 10
krral a multheti jegyzésnél drágábban keltek el. Minő-
ség szerint helyben 5-60-6- frt, illetve 6-10 frt
érhető el.

Tengeri változatlan maradt. Kiviteli czélokra
jobb volt a vételkudv és vidékre való szállítás czéljá-
ból is néhány ezer mm. kelt el, az árak 5-05-15 frt,
illetve kocsiába téve 5-15-20 frt között váltóztak. A
hét végével 5-25 frtig volt elérhető.

Olajmagvak. Készáru káposztarepce alig van for-
galomban, mert áru a piacon nincs. Így tehát csak
névlegesen jegyezhetünk 12.—13.— frton. Bándti
repce 11-25-12 — frton, vadrepce 5-50-6-20 frton,
lenmag 10.—10-50 frton, gomborka 9-25-10-50frton.

Hüvelyesek: Bab (új) fedezési vételek folytán
továbbra is élénkebben volt forgalomban és az árak
is emelkedtek. Triurt aprószemű bab Gyöngyös-
Félegyházán 7-25-7-50 frtot, gömbölyű Baja-Zomboron
6-75 7 frtot, barna bab Kalocsán 5-90, Nagy-Károlyban
5-75 frton jegyez. Köles helyben 4-30 frton értéke-
síthető.

Vetőmagvak: Vöröshere A hangulat továbbra
is kellemes, üzlet azonban még gyengén fejlődött,
mert a kínálat még gyenge. Új bándti vöröshereért
38.—40- frtot, felvidéki árut 43-44- frton
jegyzünk. Luczerát 30.—35.—, Muharmag 5.—5-25
frtot. Új búkköny 5-25-5-50 frton jegyez. Baltuczim
11.—12.— frton jegyez helyben.

Napi jelentés 1898. október 4.

Készbuza ma jól volt kínálva, a malmok is jó
vételkedvet tanúsítottak, a forgalomba jött mintegy
45000 mmáza kezdetben változatlan, később 5 krral
magasabb árakon adatott el.

Eladatott:

Tiszavidéki:	1000 mm.	80 kg frt	9-75	3 óra
	1000	79	9-75	" "
	100	79	9-65	" "
	100	80	9-65	" "
	100	80	9-80	" "
	100	80	9-80	" "
	200	80	9-70	" "
	100	80	9-70	" "
	600	80	9-65	" "
	200	79	9-65	" "
	100	79	9-65	" "
	100	79	9-65	" "
	100	79	9-60	" "
	100	79	9-65	" "
	100	79	9-50	" "
	300 mm.	79 kg frt	9-40	3 óra
	300	78	9-35	" "
	200	78	9-65	3 óra
	100	79	9-50	" "
Pestvidéki:	100	78	9-70	" "
	200	81	9-75	" "
	100	80	9-50	" "
	100	79	9-45	" "
	200	78	9-42	" "
	200	78	9-45	" "
	100	78	9-22	" "
	300	76	9-20	" "
	100	75	9-10	" "
	200	77	9-45	" "
Fehérmegyei:	400	79	9-75	" "
	600 mm.	78 kg frt	9-75	3 óra
	300	78	9-65	" "
	200	78	9-62	" "
	650	78	9-60	" "
	1000	78	9-60	" "
	300	79	9-65	" "
	500	77	9-65	" "
	500	77	9-40	" "
Tolnai:	200	78	9-60	" "
	300	77	9-40	" "
	200	76	9-25	" "
Vásárhelyi:	3000	78	9-60	" "
Zentai:	3000	75	9-40	" "
	4000	75	9-40	" "
Szénádi:	3200	76	9-40	" "
Verbászi:	3100	74	9-20	" "
	3000	74	9-20	" "
Dunai:	1800	72	8-85	" "
Bánási:	1500	77	9-40	" "
F-tiszai:	400	80	9-57	" "
	600	78	9-57	" "
	100	78	9-50	" "
	100	78	9-50	" "
Szokvány:	2700	76	9-25	" "
Sze. b:	3000	76	7-60	" "

Rozsban a forgalom gyenge, az árak mindazon-
által szilárdabbak, jó minőségű rozsert 7-25-40 krt
készpénz ab Budapest fizetnek.

Arpában az üzlet e hét elején némileg ellany-
hult, a kereslet csak jobb minőségű tiszai árura ref-
lektál, takarmányárúért 6 6-15 készpénz ab Budapest
illetve Kőbánya fizetnek.

Zabban valamivel jobb a kereslet, helyben 5-70-
6-10 készpénzt fizetnek.

Tengeri 5-30 Budapest ér.
Határidők, dacára a meglehetősen lanya kü-
földnek, nálunk fedezésre szilárdak voltak.

Déli 12 órakor következőleg állanak:

	Kötelezett.	Déli zárlat.
Buza okt.	-----	8-95-96
Buza márcz.	-----	8-91-92
Rozs	-----	7-50-51
Tengeri máj.	-----	4-61-63
" okt.	0-----	5-25-30
Zab tavaszra	-----	5-72-73

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő
tudósítása.)

A szeszüzletben e hétnék elején az üzletmenet
gyéribb volt és olcsóbb kontingens nyersszesz árak
folytán a finomított szesz ára 25 krral olcsóbban je-
gyeztetik. Elkelt finomított szesz budapesti gyárak
által kínálva 55-25 frtig, vidéki gyáraktól 55.—55-25
frtig azonnali szállításra. Elesztőszesz nagyban 56 frt.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers-
szesz e hétnék elején 25-50 krral olcsóbban volt ki-
nálva és több tétel zárulva is lett.

Galiciából kínálat nem volt.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18.—
18-25 forint.

Trieszti jegyzés 12.—12-25 frt kiviteli szeszt
90 százalék.

A kivitel e hétnék elején néhány tétel finomított
szeszt vásárolt, mely Dél-Bulgária felé lett szállítva.

Vidéki szeszgyárak közül: Kenyérmező, Győr,
Arad, N-Várad, Lugos 1/4 frttal olcsóbban, a többiek
változatlanul jegyeznek.

Budapesti zártárak e héten: Finomított szesz 55 25-55 75 frt, élesztőszesz 56-56 25 frt, nyerszesz adózva 54 25-54 75 frt, nyerszesz adózatlan (exkontingens) 15-15 25 frt, denaturált szesz 21 50-22 25 frt, Kontingens nyerszesz -

Az árak 10.000 literfokként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áraitól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkeztének jelentése 1898. október hó 1-ről.

Forgalmunk a hét második felében közepes volt. A küldemények a szokásos mennyiségben és mérethen érkeztek ugyan, de a vételkedv a szezon-cikk: gyümölcs iránt hanyatlott, ami azonban az árakra nézve nem volt beolyással. Élénk keresletnek örvendő húsfélék, vadfélék és tejek.

Gyümölcsön kívül került nagyobb mennyiségben eladásra: sertés-, birka-, borjú-, marhahús, vadfélék és burgonya.

Az egyes cikkekért elért árak a következők: Marhahús 50-60, borjúhús 55-60, sertés (erősen másodrendű) 30, birkahús 28, prágai sonka 110-115, belföldi 100, füstölt nyelv 180 kr kgja.

Szarvas egészbeni eladásnál 20-25, őzbak 70-75 kr kgja, nyúl 80-100, fogoly 50-60 kr drbja.

Teavaj 95-120, főzővaj 70-80, tehénúró 8-16, tejfel 28-30 kr kgja.

Tojás ládanként 36-37 frt, teatojas 100 darab 2.80-2.90 frt.

Burgonya (rózsa) 1.40-1.60, vöröshagyma 3-4, foghagyma 15 frt mm-ja.

Szőlő I-a 18-30, II-a 10-16 kr kgja, fajalma 10-14, közönséges alma 3-8, fajsörte 10-25, közönséges 4-10, magyar őszibarack 8-10 kr, szilva (magvaváló) 5.50 frt nagybani eladásnál, dió 20-25 kr kgja.

A dinnye jóformán teljesen leszorult a piacról.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1898. október 3 án.)

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 52-56, II. oszt. 48-52, III. oszt. 42-48, eleje I. oszt. 48-52, II. oszt. 42-46, III. oszt. 40-42, borjúhús hátulja I. oszt. 64-68, II. oszt. 60-64, eleje I. oszt. 58-62, II. oszt. 54-58, birkahús hátulja I. oszt. 38-40, II. oszt. 36-38, eleje I. oszt. 36-38, II. oszt. 30-36, bárány eleje I db 0-0, hátulja - -, sertés magyar szalonnával elsőrendű 1 q 54-56, vidéki 40-45, szalonna nélkül elsőrendű 56-58, vidéki 48-56, sertés-hus porkölt - -, sertés-hus szerb szalonnával - -, szalonna nélkül - -, sertés-hus füstölt magyar - -, idegen (vidéki) - -, sonka nyers 1 kg. 80-100, füstölt belf. csonttal 1.0-1.10, csont nélkül 1.10-1.20, sonka füstölt külf. csont nélkül - -, szalonna sózott 1 q 55.0-57.0, füstölt 61-63, sertés-zsir hordóval 62.0-64.0, hordónélkül 61.0-62.0, kolbász nyers 1 kg. - -, füstölt 60-80, számai belföldi 18-190, külföldi - -, malacz szopós élő 1 db 0.00-0.00, tszitott 0.00-0.00.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1.10-1.30, csirke 0.60-1.20, káppan hizott - -, sovány 1.20-1.60, réce hizott 1.40-2.40, sovány 1.00-1.40, lud hizott 4.00-5.60, sovány 1.60-2.60, pulyka hizott - -, sovány 2.20-3.20. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0-0, 1 kg. - -, csirke 1 db 0.30-0.60, 1 kg. - -, káppan hizott 1 db 0-0, 1 kg. - -, réce hizott 1 db 1.00-1.50, 1 kg. - -, félékővér 1 db 0.90-1.20, lud hizott 1 db 2.20-3.00, 1 kg. 52-0.56, félékőv. 1 db 1.50-2.00, 1 kg. - -, pulyka hizott 1 db 1.80-2.00, 1 kg. - -, félékővér 1 db 0-0, 1 kg. - -, ludmáj 1 db 10-0.80, 1 kg. 1.20-1.50, ludzsír 1 kg. 1.0-1.20, idej liba 1 db - -.

Hal. Élő. Harsca 1 kg. frt 0.70-0.90, csuka 0.80-1.00, ponty (dunai) 0.40-0.50, süllő - -, kecsge 0-0.0, márna -49-50, czompó 0.40-0.50, angolna 0-0, apró kevert 0.16-0.25, lazac - -, pisztráng - -.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0.08-0.09, lefölözött 0.06-0.07, tejszín 0-0, tejföl 0.20-0.30, tehénvaj (tea) 1 kg. 0.95-1.10, I. rendű 0.75-0.80, II. r. 0.60-0.70, olvasztott 0.60-0.60, Margarin I. rendű 0-0, II. rendű 0-0, tehénúró 0.10-0.14, juhúró 45-48, lipói 0.48-0.60, juhsajt 0.48-0.48, emmentáli sajt 1.10-1.10, groji sajt 0.72-0.72.

Liszt és kenyérenemű. Fehér kenyér 1 kg. frt 15.0-18.0, barna kenyér 12.0-14.0, rozskenyér 11.0-11.0. Buzaliszt 00 sz. 1 q - -, 0 - -, 1 - -, 2 - -, 3 - -, 4 - -, 5 - -.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7-9, stoke-raui 22-33, borsó héjas magyar 6.00-13.00, koptatott magyar 13-15, külföldi 17-24, bab fehér apró 7-8, nagy 8-10, szines 8.00-13.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 36.5-37.50, II. oszt. (1440 db.) 32.0-34.0, meszes - -, orosz tojás 100 db. - -, tea tojás 2.80-2.90, törött tojás 0-0.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 1.00-4.00, 1 q 2-4.5, Petrezselyem 100 kötés 1.0-4.50, 1 q 2.00-4.00.

zeller 100 drb 0.60-0.8, karalábé 1.0-1.60 vöröshagyma 100 köt. 1.00-2.50, 1 q 3-4, foghagyma 100 köt. 10-14, 1 q 14-18, vörösrépa 100 drb 0.40-0.80, fehérrépa, fejeskáposzta 2.0-6.00, kelkáposzta 100 drb 1.00-1.20, vörös káposzta 3-6, fejjessaláta 0.50-0.80, költött saláta 0.0-0.00, burgonya, rózsza 1 q 1.30-1.50, sárga 1.60-2.00, külföldi - -, fekete retek 100 drb 0.40-0.80, uborka nagy salátának 100 db 1.5-2.5, savanyítani való 100 db 0.6-1.0, savanyított 1.30-1.60, zöld papr. 25-1.0, fők főző 5-8.00, zöldbab 10-16.0, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. - -, fejtett 1 lit. - -, tengeri 100 cső 0.8-1.0, karfiol 100 db 3-15, paradicsom 1 kg. 0.04-0.08, spárga 0-0, torna 1 q 6-16.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 10-14, köz. alma 6-10, fajsörte 10-24, közönséges körte 8-10, szilva magvaváló 5.5-8.0, vörös - -, aszalt - -, cseresznye faj - -, közönséges 0-0, meggy faj - -, közönséges - -, ringló - -, barack kajszin - -, ősz 9-24, dinnye görög nagy 1 db 16-0.20, kicsi 12-16, sárga faj 0.2-0.16, 1 kg. közönséges - -, szőlő 1 kg. 0.18-0.32, csemge - -, dió (faj. papirhéjú) 18-24, közönséges 14-16, mogoró 15-28, gesztenye magyar 12-14, olasz - -, narancs messinai 100 db -0-0.0, pugliai 8.0-9.0, mandarin 0.00-0.00, citrom 1.80-2.40, füge hordós 1 q - -, koszorus 18-20, datolya 46-50, mazsolaszőlő 56-70, egres 1 lit. 0-0, eper 1 kg. - -.

Fűszerek és itatók. Paprika I. rendű 1 q. frt 30-60, II. rendű 20-28, csöves - -, (száritott) - -, köménymag - -, borsókamag - -, mák 1 q. frt 25-28, méz csurgatott 0.30-0.45, sejtékben 1 kg. - -, szappan szín 20-25, közönséges - -, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0.40-0.50, vörös asztali palackban 0.40-0.50, házi pálinka palackban - -, ásványvíz palackban - -.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-átca, 1898. okt. 4. A székesfőv. IX. ker. előjáróság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozottak a szokott közönségekből 127 szekér réti széna, 28 szekér muhar, 21 zsupszalma, 0 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma, - szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabosbüköny, köles s.b.), 800 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 220-340, muhar új 270-310, zsupszalma 140-170, alomszalma - -, egyéb takarmány - -, lőhere - -, takarmányszalma - -, tengeriszár - -, luczerna - -, sarju 230-250, szalmaszecska 180-190, széna - -, új - -, zabosbüköny - -. Összes kocsiszám 187, súly 187000 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szarvashavásár. Szeptember hó 30-án a székesfővárosi közvágóhíd és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 549 drb belföldi, - db galicziai, - drb tiroli, 27 db növendék élő borjú, - db élő bárány; 21 drb belföldi, - drb galicziai, - drb tiroli, 167 drb bécsi, - drb növendék borjú, - drb élő bárány, - drb élő kecske.

A borjvásár hangulata lassu lefolyásu volt. Árak a következők: Élő borjúk: belföldi - -, kivételesen - frt dbonkint, 30-44 frt, kivételesen -46 frt sulyra, növendék borjú - frt, kivételesen - frt dbonkint, 20-23 - frt sulyra. Élő borjú: belföldi 60-66 frt, tiroli - frt, galicziai - frt, növendék borjú - frt dbkint, élő bárány 0-0 - frt, bécsi élő borjú 60-66, kiv. frt sulyra. Élő bárány 0-0 - frt, kivételesen - frt élő kecske - - frt páronkint. Hizalt ürü - -.

Budapesti juhvásár. 1898. október hó 3-án. (A székesfővárosi közvágóhíd és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhajtott: Belföldi hizalt ürü 3118, feljavított juh 803, kisorolt kos 44, kiverő juh 104, bárány - -, kecske - -, boszniai - -, szerbiai - -, angol keresztelés 20, romániai - -, durvaszőrű - db. Birkavásár lassu lefolyásu volt.

Árak a következők: Belföldi hizalt ürü 18.0-22.0 frt páronkint, 20.0-22.00 frt 100 kiló élősúly szerint, kiv. - frt, feljavított juhok 14.0-21.0 - páronkint, 18.0-20.00 frt sulyra, kisorolt kosok 9.00-13.00 pár., kiv. frt, kiverő juh 8.0-13.00 páronkint, 15-18 - frt, kiv. frt sulyra, bárány, kecske - -, kiv. - frt pár. angol keresztelés - pár., - suly, szerbiai 0.0-0.0, boszniai 0.00-0.00 frt páronkint, 100 kiló után - frt.

Bécsi vágómarhavásár. 1898. okt. 3. A bécsi marha- és huspénztár jelentése.

Összes felhajtás 5888 db. Ebből magyar 4671 db, galicziai 392 db, bukovinai 153, németországi 672 db, hizott 2521 db, legelő 1661 db, fiatal 1706 db, ökor 4569 db, bika 444 db, tehén 739 db, bivaly 136 db. Szombatou a vesztégvásárra 286 darab hajtatott fel. A nagy felhajtás a vásár lanyhaságát vonta maga után, ugy, hogy az árak majdnem minden minőségűnél alább szállottak. Az árak aránylag a prima minőségűnél alakultak legjobban, amennyiben 100 kgkint csak 1/2 frtot vesztettek, ennél rosszabb eredményű volt a közminőségűek üzlete. A legelő marhavásár teljesen üzletlenn volt. Csupán a bikák üzlete érte el a múlt heti árakat.

Árak: prima magyar 36-38.50 (-) frt, szekunda 32-35 frt, tertia 27-31 frt. Galicziai prima 37-39 (-) frt, szekunda 32-36 frt, tertia 28-31 frt. Német prima 39-40.50 (-), szekunda 34-38, tertia 29-33 frt. Konzervokrok. 20-28 - é. s., rosszabb minőségű - frt é. s. Bika 24-35 (-) frt é. s., tehén 19-32 frt és bivaly 17-22.00 frt é. s. (Kizárólagosan élősulyra minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmezendők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg-jáért p. o. 40 krt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hizó ökrök. Eladók: Grubitsch Pál, Kopháza... 33 - 30 -; Hacker Miksa, Sopron... 33 1/2 - 32 -; Lederer Kálmán, Nagyvárad... 39 - 37 -; Löbblé H. N., Nagyvárad... 38 - -; Löwinger Sal., Sárvár... 32 1/2 - 28 1/2 -; Neumann testvérek, Arad... 39 - 35 1/2 -; Weisz M. & fia, Munkács... 36 - 34 -.

Erdélyi hizó ökrök. Eladók: Czell Frigyes és fia, Brassó... 38 - 35 -; Kosch et Schobel Sz.-Rügen... 38 1/2 - -.

Német hizóökrök. Eladók: Blau testvérek, Temesvár... 40 1/2 - 38 -; Frisch F., Versecz... 39 1/2 - 36 1/2 -; Hacker Miksa, Sopron... 36 - 35 -; Neumann testvérek, Arad... 40 1/2 - 37 1/2 -.

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztégvásár ezentul szombaton tartassék meg. A vesztégvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Arva, Nyitra, Pozsony (Csallóköz határa kivételével), Trencsén és Liptó, továbbá Pozsony sz. kir. város és Mosony-megye Rajka járása.

Bécsi szarvashavásár. 1898. szept. 20-án. Felhozott: 3686 borjú, 2573 élő sertés, 876 kizsigerelt sertés, 648 kizsigerelt juh, 57 bárány. A bárányvásár nem igen volt élénk, az árak mégis változatlanok. Kizsigerelt sertések üzlete élénk volt, az árak mégis a nagyvásárnál elért hanyatlás miatt alacsonyak voltak.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borjú 44-60 kr., prima - kr., primissima - kr., élő borjú 34-40 kr., prima 42-48 kr., primissima 50-54 (-) kr., fiatal sertés 35-47 kr., kizsigerelt sertés nehéz 52-58 kr., stüldő 45-54 kr., kizsigerelt juh 26-38 kr., bárány páronkint - kr.

Bécsi sertésvásár. 1898. okt. 4-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 3371 lengyel, 3927 magyar sertés, összesen 7298 drb. Az üzlet élénkebb. Ára különként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 47-48 kr., kivételesen 49 - kr., közepes 42-46.00 kr., könnyű 42-46 kr., stüldő 36-48 kr.

Bécsi juhvásár. 1898. szept. hó 29-én. Felhajtás 4580 db juh. A vásár lassu menetű volt, az árak mégis változatlanok maradtak.

Árak: export juh páronként - -, kivét. - -, raczka - -, selejtes juh párkint - - frt.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

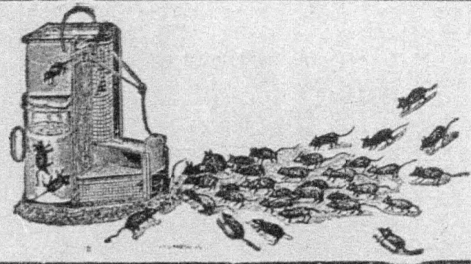
Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. - Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. - Társzerkesztő: Buday Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

Répatermelők figyelmébe!

A tartós esőzés következtében nehézkessé vált kocsiközlekedés helyett ajánljuk

hordozható vágányok és billenő-kocsik alkalmazását, melyek olcsón bérbe kaphatók.

Roessemann és Kühnemann-nál, II. osztály. Koppel Arthur-féle vasutak. BUDAPEST, Külső Váci-ut 79. szám.

Önműködő egér- és patkányfogók

BENDER SZABADALMA

a férgeket jótállás mellett néhány nap alatt teljesen kipusztítják.
Több ezer elismerés a hadsereg és a tengeri hatóságok, iparosok, gazdák, gazdák, malmok stb. részéről.

Egérfogó darabja 1 frt 80 kr. - Patkányfogó darabja 13 frt.

EGYSZERI KIADÁS!

KARL BENDER I., WIEN, IV./F.

ÖRÖKÖS OLTALOM!

6441

139631/CH/98. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelek.
(A württembergi kir. államvasutak Frommern állomásának felvétele a gabona stb. szállítására érvényes kivételes díjszabásba.)

F. évi október 1-től való érvényűvel a württembergi kir. államvasutak Frommern állomása a délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelek forgalomban gabona stb. szállítására 1898. évi február 1-től érvényes kivételes díjszabás I. szakaszba a Wangen im Allgau állomásra érvényes I. szakaszbeli közvetlen díjtételeknek 100 kg.-kint 0.57 márkával való felemelése mellett felvételik.

A reexpeditio-táblázatba Frommern állomás, a Balingen állomás csoport-számával vételik fel.

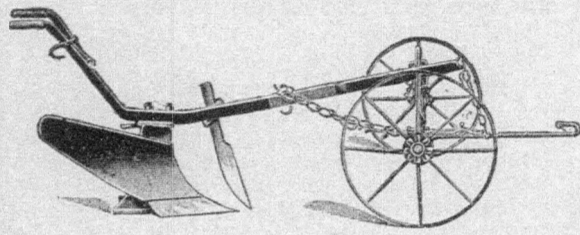
Budapest, 1898. évi szeptember hó 22.

Az igazgatóság.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 kréért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Egy és több vasu egyetemes aczélekéim és czukor-répa kiemelőimet

olcsó ár, **elsőrendű minőség** és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek, minél fogva gyártmányaimra a t. gazdaközönség figyelmét felhívom.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Az

„Unicum Drill”

egyetemes **sorbavetőgép** sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hírnévnek és

legnagyobb kelendőségnek

örvend, minél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

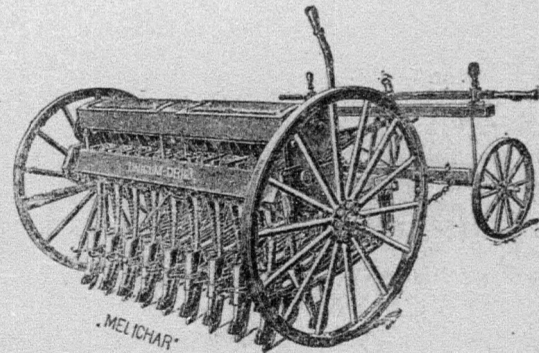
első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szabadalmazott **kizárólagos vetőgépgyára**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Megpróbálás vagy más gyártmánnyal való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaközönség rendelkezésére bocsátom.

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

141074/98. szám.

Magy. kir. államvasutak.**A téli menetrend életbeléptetése a magy. kir. államvasutak vonalain.**

A budapest-krucki vonalon a jelenleg Pándorf állomáson d. u. 12 óra 38 pkr és d. u. 3 óra 23 pkr feltélesen megálló gyorsvonatok rendszeresen meg fognak állani. Megszüntették a Budapest-Ferencvárosról reggel 7 óra 25 pkr induló és Budapest-Kelenföldre délelőtt 8 óra 1 pkr érkező helyi személyvonat. Ennek folytatán a Déli vasútnak Pragerhof felé délelőtt 8 óra 10 pkr Budapest-Kelenföldről induló gyorsvonatához a csatlakozást Budapest keleti pályaudvarról a reggel 6 óra 30 perczkor Bruck felé és a reggel 7 óra 15 pkr Fiume felé induló személy, illetve gyorsvonat fogja közvetíteni. A Budapest k. p.-udvarról d. u. 12 óra 15 pkr Bieskérre induló és a Bieskéről d. u. 4 óra 55 pkr Budapestre visszatérő helyi személyvonat kísérletképen egyelőre november 15-éig fog forgalomba maradni. Budaörs megállóhelyen az összes vonatok megállása megszűntetetik.

A budapest-esztergomi és buda-császárúrdő-kiterői vonalakon az ünnep- és vasárnapokon Budapest ny. p.-udvarról d. u. 1 óra 25 pkr Pilis-Csabára induló és onnan este 8 óra 15 pkr Budapest ny. p.-udvarra visszaérkező, valamint az ugyancsak fenti napokon Buda-Császárúrdő kiterőtől d. u. 1 óra 19 pkr Ó-Budára induló és onnan este 8 óra 19 pkr Buda-Császárúrdő kiterőre/visszaérkező helyi személyvonatok, melyeknek közlekedése szeptember hó végéig kiterjesztetett, bezárólag folyó évi november 20-ig is forgalomban maradnak. Pilis-Csaba tábor megállóhelyénél a vonatok megállása november hó 25-től kezdve megszűntetetik.

A almás-füzitői-esztergomi és tokod-annavölgy-sárisápró vonalakon. Az Almás-Füzitőről jelenleg éjjel 3 óra 42 pkr Esztergom felé induló vegyesvonat, a Kenyérmezőn Budapestre közvetített csatlakozás elcsúsztatás mellett, Almás-Füzitőről reggel 6 óra 24 pkr fog indulni és Esztergomba délelőtt 8 óra 14 pkr fog megérkezni. Ez okból az Annavölgy-Sárisápról jelenleg éjjel 3 óra 50 pkr Tokodra és onnan reggel 5 óra 21 pkr Annavölgy-Sárisápra visszainduló vegyesvonat Annavölgy-Sárisápról reggel 7 órakor indul és Tokodra reggel 7 óra 30 pkr érkezik. Tokodról vissza pedig reggel 8 óra 3 pkr indul és Annavölgy-Sárisápra délelőtt 8 óra 40 pkr érkezik.

A pozsony-újváros-soproni vonalon. A Pozsony-Ujvárosról jelenleg 3 óra 36 pkr Sopronba és onnan délután 2 óra 56 pkr Pozsony-Ujvárosba induló vegyes vonatok személyvonatokká minősítettek. Az előbbeni vasút Pozsony-Ujvárosról éjjel 3 óra 12 pkr indul és Sopronba reggel 8 óra 10 pkr érkezik, mi mellett Pándorfán csatlakozást nyer Bécs felé. Vulka-Pordányon pedig Ebenfurt felé. A másik vonatot Sopronból d. u. 3 óra 15 pkr indul. Pozsony-Ujvárosba este 8 óra 12 pkr érkezik és Pándorfán csatlakozást nyer Bécs felé.

A pozsony-újváros-szombathelyi vonalon. Csornától Hegyeshalomig a csornai heti vásárok napjain, azaz minden szerdán egy tehervonat II. és III. osztályú utasok részére személyzállítással fog közlekedni, mely Csornáról délelőtt 11 óra 14 pkr indul és Hegyeshalomra délután 2 óra 14 pkr érkezik.

A kis-czell-székesfehérvári és jutas veszprémi vonalakon a jelenleg minden vasár- és ünnepnapokon és csütörtökön Veszprémről este 6 óra 56 pkr induló és Székesfehérvárra éjjel 10 óra 9 pkr érkező személyzállító vonatot megszűntetették.

A székesfehérvár-paksi vonalon a jelenleg Székesfehérvárról reggel 7 óra 56 pkr induló vegyes vonatot az új menetrend szerint Székesfehérvárról a Kis-Czell és Nagy-Kanizsa felől érkező vonathoz való csatlakozással délelőtt 8 óra 40 pkr indítatik és Paksra délután 2 óra 33 pkr érkezik.

A kis-czell-boba-csáktornyai vonalon megszűntetetik Kis-Czell és Zala-Egerszeg között a Zala-Egerszegről reggel 5 óra 54 pkr Kis-Czelle és onnan este 6 óra 10 pkr Zala-Egerszegre induló személyvonat.

A ukk-tapolczai vonalon megszűntetetik az Ukkról reggel 7 óra 56 pkr Tapolczára induló vegyes vonatot és helyette egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Ukkról reggel 6 óra 50 pkr indul és Tapolczára délelőtt 8 óra 18 pkr érkezik.

A túrje-b.szt.-györgyi vonalon. A Túrjéről jelenleg este 8 óra 6 pkr B.-Szt.-Györgyre induló vegyesvonat egyidejű megszűntetése mellett egy új vegyesvonatot helyeztetik forgalomba, mely Túrjéről este 6 óra 40 perczkor indul s B.-Szentgyörgyre este 8 óra 57 pkr érkezik.

A budapest-marcheggi vonalon. A jelenleg Budapest nyugati pályaudvarról éjjel 10 óra 45 pkr Zsolnára induló és onnan reggel 6 óra 55 pkr Bpest nyugati pályaudvarra érkező közvetlen éjjeli személyvonatot, melyek az előbbi években a téli menetrend tartama alatt megszüntetettek, az idén továbbra is forgalomban maradnak. A Budapest nyugati pályaudvar-

ról Bécs felé este 9 óra 35 perczkor induló személyvonatnál a szomszédos forgalmi menetjegyek használata Budapest és Érsekújvár között, valamint a leszállás Budapest és Vác között nem lesz korlátozva, ugyancsak a reggel 7 óra 45 perczkor Bécsből Budapest ny. p. u.-ra érkező személyvonatnál Vác, Göd és Dunakesz állomásokon a felszállás is megengedtetik. Az utóbbi vonatonál azonban Érsekújvár-Budapest ny. p.-udvar között a szomszédos forgalmi menetjegyek használata a téli évad alatt is ki lesz zárva. A Budapestről jelenleg d. u. 2 óra 55 pkr induló személyvonatot az új menetrend szerint Budaestről d. u. 2 óra 35 perczkor fog indulni és Érsekújvárra este 9 óra 30 pkr fog érkezni. A Párkány-Nánáról jelenleg reggel 6 óra 5 pkr fog indulni és Budapestre délelőtt 8 óra 20 pkr fog érkezni, míg a Nagy-Marosról jelenleg este 9 óra 12 pkr induló helyi személyvonatot onnét este 7 óra 2 pkr fog indulni és Budapestre este 8 óra 30 pkr fog érkezni. A Budapest nyugati pályaudvarról jelenleg este 6 óra 30 pkr Nagy-Marosra induló személyvonatot forgalma a nagy-maros-párkány-nánai vonalra is kiterjesztetik. E vonat Nagy-Marosról este 8 órakor indul és Párkány-Nánára este 8 óra 50 pkr érkezik. A jelenleg Budapestről d. u. 1 óra 5 pkr Palota-Ujpestre érkező, naponként közlekedő helyi személyvonatot az új menetrend szerint csak vasár- és ünnepnapokon maradnak forgalomban.

Megszüntetetik:

Pozsony és Marchegg között a vasár- és ünnepnapokon közlekedő személyvonatot.

Budapest és Érsekújvár között a Budapest ny. p.-udvarról reggel 6 óra 15 pkr induló és oda éjjel 11 óra 20 pkr érkező helyi személyvonatot; továbbá a nyári évad alatt Budapest és Érsekújvár között személyzállítással közlekedett, Budapest ny. p.-udvarról este 9 óra 5 pkr induló és az oda reggel 7 óra 5 pkr érkező tehervonat. Ez utóbbi két vonat, mely az előző években télen át személyzállítással Budapest és Pozsony között közlekedett, az idén személyzállítást nem fogkövetíteni, mert ennek pótlásul Budapest-galantha-zsolnai vonalon az éjjeli személyvonatok forgalomban hagytának.

Budapest és Párkány-Nána között a Budapest ny. p.-udvarról d. u. 2 óra 15 pkr induló helyi gyors és az este 7 óra 35 pkr induló személyvonatot, valamint a Párkány-Nánáról este 8 óra 5 pkr Budapestre érkező személyvonatot.

Budapest és Nagy-Maros között a Nagy-Marosról reggel 6 óra 45 pkr induló helyi személyvonatot.

Budapest és Palota-Ujpest között a Budapest ny. pályaudvarról este 9 óra 25 pkr induló, valamint a Palota-Ujpestről reggel 4 óra 40 pkr és éjjel 10 óra 15 pkr Budapestre érkező helyi személyvonatot.

A Budapest és Párkány-Nána közötti helyi gyorsvonatnak megszűntetése folytán a Budapest ny. p.-udvarról d. u. 1 óra 45 p.-kor Bécsbe induló gyorsvonat Váczon rendszeresen meg fog állani és azonkívül Vác, N.-Maros és Párkány-Nána állomásokon a leszálló utasok által is használható lesz.

A Budapest ny. p.-udvarról d. u. 12 óra 25 pkr induló személyvonatnál Palota-Ujpesten a leszállás is, és a Zsolnárról reggel 6 óra 55 pkr Budapestre érkező személyvonatnál Palota-Ujpesten a felszállás is meg lesz engedve.

A galantha-zsolnai és pozsony-lipótvári vonalakon. Galantha és Zsolna között a Galantháról éjjel 3 óra 26 pkr induló és oda éjjel 2 óra 2 pkr Zsolnárról érkező személyvonatot továbbra is forgalomban marad, minélfogva az előbbi években Galantha és Szered között a téli évad alatt közlekedett, Galantháról éjjel 3 óra 5 pkr induló és oda éjjel 11 óra 15 pkr Szeredről érkező vegyesvonatot az idén nem fog közlekedni.

Pozsony és Lipótvár között a Pozsonyból éjjel 1 óra 40 pkr induló és oda éjjel 3 óra 48 pkr Lipótvárról érkező vegyesvonatot továbbra is fog közlekedni.

A budapest-hatvan-ruttkai vonalon a Gödöllőről jelenleg d. u. 5 óra 55 pkr Budapest k. p.-udvarba érkező személyvonatot már Hatvanból kiindulól fog közlekedni, a honnan d. u. 3 óra 32 pkr indul.

A Hatvanból reggel 6 óra 52 pkr induló és Budapest k. p.-udvarra d. e. 8 óra 45 pkr érkező helyi személyvonatot egyelőre október hó 15-éig forgalomban fog maradni.

A jelenleg Budapest k. p.-udvarról d. u. 1 óra 30 pkr Gödöllőre induló helyi személyvonat forgalomban kívül helyeztetik.

A kis-terence-kis-ujzállási vonalon megszűntetetik Szalók-Taskony és Kis-Ujzállás között a Kis-Ujzállásról d. u. 5 óra 19 pkr induló és oda este 8 óra 24 pkr Szalók-Taskonyról érkező vegyesvonatot.

A zólyom-zólyom-brezói vonalon a jelenleg Zólyom-Brezóból este 9 óra 1 pkr induló és Beszterezbányára éjjel 11 óra 5 pkr érkező, valamint a Zólyomból d. u. 2 óra 18 pkr Szihaesra induló és onnan éjjel 10 óra 39 pkr Zólyomba érkező személyzállító vonatot megszüntetetik.

A miskolc-füleki vonalon megszüntetetik Feled és Balogfalva között a Feledről d. u. 3 óra 43 pkr induló és oda este 9 óra 15 pkr Fülekről érkező személyzállító vonatot.

A budapest-kolozsvár-predeál és budapest-arad-tóvisi vonalakon. Az arad: és a püspök-ladányi irányba Budapest k. p. udvarból d. u. 1 óra 55 percz, illetve d. u. 2 óra 15 pkr induló, valamint ugyanezen irányokból Budapest k. p. udvarra d. u. 1 óra 50 pkr érkező gyorsvonat, Budapest és Szolnok között egy-sítve fog közlekedni. Ennek folytatán a gyorsvonattal Aradról Szolnokra érkező utasok, Szolnokról a kolozsvári irányból Budapestre délután 1 óra 50 pkr érkező gyorsvonattal fognak továbbítani, ellenben a Budapest-ről való utazásnál a kolozsvári irányba menő utasokat Szolnokig az Arad felé d. u. 1 óra 55 pkr induló gyorsvonat fogja továbbítani.

Megszüntetetik továbbá:
Arad-Tóvis-Predeál között a Predeálról este 9 óra 12 pkr induló és Aradra d. e. 8 óra 8 pkr érkező, illetve az Aradról este 7 óra 2 pkr induló és Predeálra reggel 6 óra 26 pkr érkező gyorsvonat.

Brassó és Predeál között esütörtökön, ünnep és vasárnapokon, valamint a körökeleti ünnepnapokon közlekedő személyvonatot.

Arad és Mária-Radna között az Aradról naponta este 6 óra 40 pkr és ünnep meg vasárnapokon reggel 7 órakor, valamint az utóbb nevezett napokon a Mária-Radnáról este 7 óra 10 pkr induló személyzállító vonatok. Ez utóbbi két vonatot megszüntetése folytán az Aradról reggel 6 óra 35 pkr Tóvis felé induló és az Aradra este 8 óra 55 pkr Tóvis felé érkező személyvonatoknál a szomszédos forgalom és menetértéjgyek használatakor átmozása megszűnik.

A brassó-zemeszi vonalon forgalomban kívül helyeztetik a Zernestől este 8 óra 34 pkr Brassóba érkező és innen este 9 óra 15 pkr Zernestre induló vegyes vonatot.

A piski-petrozsényi vonalon a személyzállító vonatok Piski és Kalán-Zeykfalva állomások között fekvő Bási 3. sz. és Batiz 6. sz. őrháznál nem fognak megállani, hanem Bási új állomáson.

A püspök-ladány-máramaros-sziget vonalon a Püspök-Ladányról éjjel 1 óra 31 pkr Máramaros-Sziget felé induló és onnan éjjel 11 óra 28 pkr Püspök-Ladányra érkező személyvonatot Szeklenze 127. számú őrháznál rendszeresen meg fog állani.

A nagy-károly-zilahi vonalon a jelenleg Zilahról d. e. 9 óra 5 pkr Nagy-Károlyba érkező vegyesvonat az új menetrend szerint már d. e. 8 óra 25 pkr fog érkezni, minélfogva ezen vonatot Nagy-Károlyon Szatmár-Károlyháza felé csatlakozást fog nyelni.

A budapest-orsovai vonalon Korniától Orsovaig egy új személyzállító tehervonatot fog közlekedni, mely Korniáról éjjel 2 óra 54 pkr fog indulni és Orsovára reggel 5 óra 56 pkr fog érkezni. A Czeglédről jelenleg 6 órakor induló és Budapest ny. p.-udvarra d. e. 8 óra 25 pkr érkező helyi személyvonatot kísérletképen folyó évi október 1-én tul is forgalomban marad.

A kecskemét-tisza-ughi révi vonalon az új menetrend szerinti vonatok következő időben fognak közlekedni. Indulás Kecskemétről d. e. 11 óra 42 pkr és d. u. 5 óra 35 perczkor érkezés a Tisza-Ughi révre d. u. 1 óra 20 pkr és este 7 óra 12 pkr; az ellenkező irányban pedig indulás Tisza-Ughi révről reggel 6 óra 31 pkr és d. u. 3 óra 25 pkr, érkezés Kecskemétre d. e. 8 óra 13 pkr és d. u. 4 óra 55 perczkor. Ezen új menetrend szerint a reggel Kecskemétre érkező, valamint az onnan d. e. induló vonatok Laky-teleken közvetlen csatlakozást találnak Szolnok felől, illetve felé.

A versecz-kubin dunaparti vonalon a Temes-Kubinról jelenleg reggel 4 órakor Versecz felé, valamint a Verseczről este 6 óra 30 pkr Temes-Kubin felé induló vegyesvonat az új menetrend szerint Temes-Kubinról reggel 3 óra 50 perczkor, illetve Verseczről este 6 óra 40 pkr fog indulni, mi mellett az előbbi vonat Ali-bunáron a torontáli helyiérdekű vasút vonataihoz Szécsány felé, illetve felől, utóbbi vonatot pedig Szécsány felől közvetlenül csatlakozni fog.

A budapesti-belgrádi vonalon Halastól Szabadkára egy új személyzállító tehervonatot fog közlekedni, mely Halasról délután 4 óra 30 perczkor fog indulni és Szabadkára este 7 óra 11 perczkor fog érkezni.

A kis-körös-kalocsai vonalon a Kis-Körösről jelenleg reggel 7 óra 20 pkr Kalocsára induló és onnét

Folytatása a tuloldalón.

reggel 6 óra 36 pkr Kis-Körösrre visszaérkező személyvonatok forgalma megszüntetettik.

A baja-zombor-újvidéki vonalon Újvidék és Zombor között megszüntetettik a Zomborból jelenleg reggel 7 órakor Újvidékre induló és az onnan d. e. 11 óra 30 pkr Zomborba érkező személyvonat.

A budapest-fiumei vonalon a Budapest k. p.-udvarról jelenleg este 8 óra 30 pkr Fiume felé induló személyvonat, mely eddig Budapest és Új-Dombóvár között a fiumei és pécsi irányok felé utazókat egyesítve továbbította, az új menetrend szerint minden irányban külön-külön fog közlekedni. Az első rész, mely a jelenlegi menetrendben fog közlekedni, Budapestről Új-Dombóvárig csak a távolsági forgalom és az Új-Dombóváron túl a Fiume felé menő utasokat fogja továbbítani, minél fogva ezen vonatonál Budapest központi pályaudvar és Új-Dombóvár között a szomszédos forgalmi menetjegyek használata ki lesz zárva. A második, vagyis a pécsi részről már Budapest k. p.-udvarból kiindulótág Új-Dombóvárig egy új vonat fog közlekedni, mely Budapest k. p.-udvarról este 9 óra 30 pkr fog indulni és Új-Dombóvárra éjjel 2 óra 45 pkr fog érkezni, hol közvetlen folytatást talál az onnan éjjel 3 óra 10 pkr Pécs felé induló vonathoz. A jelenleg Fiuméből este 6 órakor Budapest felé induló gyorsvonatnak C. Moravice állomáson vacsorázás czéljából 15 perc tartózkodása lesz és ezen vonat Gomirje és Dugaresa állomásokon nem mint eddig rendszeren, hanem csak feltételesen, vagyis ha utasok fel- vagy leszállani akarnak, fog megállani. A Budapestre reggel 7 óra 15 perczkor induló gyorsvonat Jaska állomáson és a Budapestre d. u. 3 órakor induló gyorsvonat Lepavina állomáson az új menetrend szerint feltételesen, azaz, ha utasok föl- vagy leszállani akarnak, fog megállani. Budapest k. p.-udvar és Budafok között hajózás szünete alatt mindkét irányban egy-egy új gyorsvonat fog közlekedni, mely Budapestre d. e. 10 óra 30 pkr fog indulni és Budafokra d. e. 11 óra 15 pkr fog érkezni, az ellenkező irányban pedig Budafokról d. e. 11 óra 30 pkr fog indulni és Budapestre d. u. 12 óra 20 pkr fog érkezni. Az ünnep és vasárnapokon Eiuméből d. u. 1 óra

25 pkr Delnicere induló és innen éjjel 10 óra 10 pkr Fiuméba visszaérkező helyivonat megszüntetettik.

Az új-dombóvár-b-bródi és szabadka-dáljai vonalakon megszüntetettik Szabadka-Dálja-B.Bród között közlekedő gyorsvonatokat.

A jelenleg csak Pécs és Eszék, illetve Bród-B.Bród között közlekedő, Pécsre a Budapest felé, illetve felől közlekedő gyorsvonatokhoz csatlakozó éjjeli személyvonatok forgalma az eszék-bródi vonalrészre is kiterjesztetik. Ezen új vonat Eszékéről éjjel 11 óra 20 pkr fog indulni és Bródba reggel 3 óra 25 pkr fog érkezni, az ellenvonat Bródból éjjel 12 óra 1 pkr indítottatik és Eszékre reggel 5 óra 1 pkr fog érkezni. — Ezen vonatok bevezetése folytán a jelenleg csak Szabadka és Zomdor között közlekedő esti személyvonat forgalma Dáljáig terjesztetik ki, a hová éjjel 11 óra 12 pkr fog érkezni, a jelenleg Zomborból 4 óra 58 pkr Szabadkára induló személyvonatnak egyidejű megszüntetése mellett pedig a Dáljáról reggel 4 órakor induló és Szabadkára d. e. 8 óra 47 pkr érkező új személyvonat helyzetetik forgalomba. Végül a B.Bródból jelenleg reggel 3 óra 30 pkr induló személyvonatnak csak Bródból kiindulótág fog Új-Dombóvárig közlekedni.

A borovo-vukovari vonalon forgalomba helyeztetik a Borovóról éjjel 1 óra 10 pkr és éjjel 3 óra 10 pkr induló, valamint az oda éjjel 12 óra 20 pkr és éjjel 2 óra 40 pkr Vukováról érkező vegyes vonat. A Borovóról jelenleg reggel 5 óra 50 pkr induló vegyes vonat helyett pedig a reggel 5 óra 16 pkr induló új vonat fog közlekedni.

A bakocza-felső-mindszent-komlói vonalon a Bakócza-Felső-Mindszentről jelenleg d. u. 3 óra 2 pkr induló vegyes vonat az új menetrend szerint közvetlen csatlakozással Pécs felől d. u. 4 óra 42 pkr fog indulni, Komlóra d. u. 5 óra 51 pkr fog indulni.

A dugoselo-novskai és banovajaruga-pakraczi vonalon a Pakráczról jelenleg d. e. 8 óra 35 perczkor Dugoselóra induló és onnan este 6 óra 30 pkr Pakráczra érkező közvetlen fűrdő-vonatok egyidejű megszüntetése mellett Banovajaruga és Pakracz között mindkét irányban egy-egy új vegyesvonat helyzetetik

forgalomba. E vonat Pakráczról reggel 7 óra 50 pkr fog indulni és Banovajarugára délelőtt 9 óra 20 pkr fog érkezni, az ellenkező irányban pedig Banovajarugáról délután 5 óra 25 pkr indítottatik és Pakraczra este 7 órakor fog érkezni. A Dugoselóról jelenleg este 8 óra 36 perczkor Novskára induló személyvonat Sirinecz 9. sz. óránál utasok fel- és leszállása czéljából feltételesen meg fognak állani.

A zágráb-bródi vonalon a Zágrábról jelenleg d. e. 8 óra 10 pkr Bródba induló és onnan este 7 óra 24 pkr Zágrábra érkező közvetlen személyvonatoknál a szomszédos forgalmi menetjegyek használatának korlátozása csak Zágráb és Sziszek között tartatik fenn és ezen vonatok Mraclin megállóhelyen utasok fel- és leszállása czéljából feltételesen meg fognak állani. A jelenlegi menetrendből az új menetrendbe való átmenetre nézve az utazó közönség a következőkre figyelmeztetik:

A budapest-marcheggi vonalon: A Budapest ny. p.-udvarról este 9 óra 5 pkr induló személyszállító vonat szeptember 30-áról október 1-jére hajló éjjelen még Érsekújvárig fog, mint ilyen közlekedni.

A budapest-arad-tövis-predeáli vonalon a Budapest k. p.-udvarról szeptember 30-án d. u. 1 óra 55 pkr induló gyorsvonat már csak Tövisig fog közlekedni, míg a predeál-arad-budapesti irányban közlekedő gyorsvonat a szeptember 30-ika és október 1-je közötti éjjelen Predeál és Arad között már nem fog forgalomba helyeztetni, hanem október 1-én reggel csak Aradról fog indítottatik.

Az új-dombóvár-bosua-bródi vonalon a jelenleg Pécsről éjjel 10 óra 30 pkr Eszékre érkező személyvonat szeptember 30-áról október 1-ére hajló éjjelen már B.Bródig fog közlekedni. Az új menetrendre vonatkozó részletes adatok úgy a menetrend hirdményéből, mint a személypénztárak, menetjegyirodák s egyéb elárúsító helyeken 30 fillért kapható menetrend-könyvecskékből vehetők ki.

Budapest, 1898. évi szeptember hó 19-én.

Az igazgatóság.

Magy. kir. államvasutal.

ELADÓ BURGONYA.

A mikosdi uradalomban a következő kitűnő minőségű, *egészséges*, rostált burgonyafajok kerülnek nagyobb mennyiségben eladásra.

a) étkezési célra alkalmasak: **MAGYAR KINCSEK, PRALLER, LUCIUS, OEMICHEN,**

b) vetőburgonya, mely magas keményítőtartalma (19-24%) szeszgyári célra és kiválóan alkalmas, u. m. a fentiek kivül: **HANNIBAL AMYLUM, HAMMERSTEIN, MAERCKER, SAXONIA.** Ez utóbbiak direct Nemetszágból importált mag után lettek termelve s árak a Zalabéri állomáson a vevő zsákjaiban átvéve **frt 2.50 per q;** az előbbieken ára meg egyezéstől függ.

Megjegyzendő, hogy a *vetőburgonyafajokra előjegyzéseket is elfogadunk.* Közlelbbi felvilágosítás és minta az

Uradalmi intézőségünél kapható Mikosdon,

(per Zalabér, Vasmegeye.)

6507

4.400. SZ.

a.

HIRDETÉS.

A 4-ik hadtest parancsnokság területén fekvő cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok

1899. évi kenyér- és zabszükségleteinek biztosítása végett

1898. évi október 18-án, — 1898. évi október 21-én és 1898. évi október 28-án

a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosság hivatalos helyiségeiben (Budán, hadtestparancsnoksági épületben) mindenkor 10 órakor délelőtt, írásbeli, lepecsételt boríték alatt benyújtandó ajánlatok útján, nyilvános tárgyalások fognak tartatni.

A részletesebb feltételek az 1898. évi szeptember hó 28-án lapunkban teljes szövegében megjelent „Hirdetményekben“, továbbá a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál, Kecskeméten 13. huszárezred parancsnokágánál megtekinthető 1898. évi szeptember hó 6-án kelt „Szállítási feltételek füzetében“ foglaltatnak. 6481

Budapesten, 1898. szeptember 6-án.

A cs. és kir. élelmezési raktártól Budapesten.

(Utánnyomat nem díjaztatik.)

136140/98. CH. szám.

HIRDETMÉNY.

Osztrák-magyar-országi határforgalom II. pótlék életbeléptetése a II. rész I. füzethez. Fenti forgalomban 1898. évi augusztus hó 1-től érvényes II. rész I. füzethez folyó évi október hó 1-től érvényes II. rész I. füzethez folyó évi október hó 1-én a II. pótlék lép hatályba, mely módosításokat és kiegészítéseket tartalmaz. Ezen pótlék példányai a részes vasutak igazgatóságánál 60 fillért kaphatók. Budapest, 1898. szeptember 21-én.

(Utánny. nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

Megjelent a KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR 1899-ik évre.

Szerkesztik és kiadják:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai.

A zsebnaptár ára az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel együtt **1 forint 60 kr.**

Bolti ára **2 forint.**

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gőzmivelés.
Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; építési
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alantí czímemhez forduljanak.
gőzsántási vállalkozó

Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld.

VALÓDI

Ara csomagoként 2 krajczár (50 fillér)
500 gramm.

Kathreiner-féle
Kéjpp malátá kavé
egész szemekben
Kathreiner-féle malátakavé gyárak
Bécs-München

Saját érdekünkben csakis ezen eredeti
csomagokat kérjük és fogadjuk el.

**Minden fajta
erdei csemetéket**

erdők és sövények alakításához, szép és
olesó: fenyő, erdei fenyő, fekete
fenyő, szomorú fenyő, Douglas
fenyő, vörös fenyő, vörös és fehér
égerfa, akácfa, fehér juhar, ber-
kenye, és bodzafa csemetéket ajánl

Gutsverwaltung BOROWNA
posta: BOCHNIA, Galiczia. 6294
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Árverési hirdetmény.

1898. évi október hó 8-án és a következő napokon
a 6. vonosztály részéről Kassán, körülbelül
200 kimustrált kincstári szolgálati ló
fog a legtöbbet ígérőnek árverés útján, készpénzfizetés mellett
eladatni.
Kezdeté naponta 8 órakor reggel.

Legújabb szerkezetű
szabadalmazott terményrosta

többszörösen első kitüntetést nyertek és minden gazdaságban a legjobbnak elősmerve.

Legolesőbb árak.

Az eddig látottakat felülmúlja ugy munka, minősége, mint egyszerű szerkezetében.

Kalmár Zsigmond, különleges termény-
rosta gyára **Turkeve.**

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest, (Köztelek).

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évi en.

Elnö: TELEKI GÉZA gróf. Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:
ANDRÁSSY GÉZA gróf. BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL,
RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gróf.
Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdakö-
zönség általános elismerése szerint ugy a tűz- mint a jé biztosítás terén hiven
megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség
évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek
teljes megelégedését vivta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövet-
kezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bérleggel; —
minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olesón és oly kedvező feltételek
mellett mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték
nagyására — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszáznak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal
terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút
8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek. 5024

Korona-dupla-fegyver!

Korona-fegyver, dupla-fegyver, háromravsú stb.

Fükert G. szabadalma.

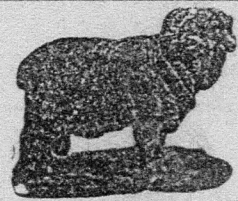

Törvényesen védve 8 szabadalom által. A jelenkor
legjobb és legérdekesebb vadászfegyvere mindenesetre a **korona-fegyver.** A többi
ravasz és ravasz nélküli fegyvereket a következő nagy előnyök által mulja felül:
Nincs elől kiálló, a helyes kéztartást és célzást akadályozó ravasz; a zárat kinyitásánál
mindkét zár magától felhúzódik és ugy mint a ravaszos puskák kézzel tetszős szerint felhúzhatók
és leereszthetők.

Önmagától működő kiválóan megbízható biztonságra.
Minden lövét hüvelyt a zár kinyitásakor tisztára kilöki, a ki nem lött hüvelyek ellenben
mint a közönséges puskáknál egy kisse előre nyomulnak.

Ezen fegyver köztelbi leírása, ugyszintén bizonyítványok és Árjegyzék, minden más fegy-
vernem és vadászati eszközökről is kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 6462

G. FÜKERT, fegyvergyár Weipert, Erzgebirge.

Birka-eladás.

A tolnai uradalom jó birnevü telivér

Rambouillet törzsnyája

a birkatenyésztés felhagyása miatt, olesó áron

eladásra kerül,

ezért is a venni szándékozók a nyáj megtekintésére tisztelettel
meghívatnak.

Baró Drasche Richárd gazdasági igazgatósága

Tolnán.